

1. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursu aşağıdakılardan hansına aiddir:

- Makro və mezo iqtisadiyyat
- Makroiqtisadiyyat
- Mezo iqtisadiyyat
- Meqoiqtisadiyyat
- ✓ Mikro iqtisadiyyat

2. Yanacaq-energetika kompleksi aşağıdakılardan hansının subyektidir?

- Meqoiqtisadiyyatın
- Makroiqtisadiyyatın
- Mikro iqtisadiyyatın
- ✓ Mezo iqtisadiyyatın
- Makro və mikro iqtisadiyyatın

3. İqtisad elmi aşağıdakı elm sahələrinin hansına aiddir?

- siyasi elmlər
- dəqiq elmlər
- təbiət elmləri
- texniki elmlər
- ✓ ictimai elmlər

4. Müəssisənin iqtisadi məsələlərinin öyrənilməsində hansı elmi metodlardan istifadə edilir?

- analitik-hesablama, təcrübi-eksperimental və statistik metodlardan
- ✓ statistik müşahidə, müqayisəli təhlil metodlarından
- amortizasiyanın hesablanması üçün açıq metodundan
- inzibati, iqtisadi və sosial-psixoloji metodlardan
- «orta xərclər üstəgəl mənfəət», "hiss edilən faydalılıq" əsasında qiymətin müəyyən olunması metodlarından

5. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun obyektini hansıdır?

- Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının öyrənilməsi
- müəssisədə baş verən iqtisadi proseslərin qanunauyğunluqlarının öyrənilməsi
- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri
- ✓ müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri

6. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun predmeti hansıdır?

- müəssisə birlikləri, sənaye sahələri, milli iqtisadiyyatın davamlı inkişaf məsələlərinin öyrənilməsi
- ✓ Mövcud istehsal münasibətlərinin doğurduğu obyektiv iqtisadi qanunların müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətindəki təzahür formalarının, mövcud olan ümumi qanunauyğunluqların öyrənilməsi
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri və makroiqtisadi tarazlıq məsələlərinin öyrənilməsi
- müəssisələr, onların istehsal təsərrüfat fəaliyyəti və dövlət budcəsinin gəlirlərinin araşdırılması
- müəssisələrin dövlət tənzimlənməsi, məşğulluq problemləri

7. Sahə nişanəsi üzrə ixtisaslaşmış konkret iqtisad elmlərinə aid deyil

- Nəqliyyatın iqtisadiyyatı
- ✓ Menecment
- Sənayenin iqtisadiyyatı
- Aqrar sənaye kompleksinin iqtisadiyyatı
- Tikintinin iqtisadiyyatı

8. Mövzu nişanəsi üzrə ixtisaslaşmış konkret iqtisad elmlərinə aid deyil

- Biznesin təşkili
- Maliyyə
- Marketing
- ✓ Müəssisənin iqtisadiyyatı
- Əməyin iqtisadiyyatı

9. Müəssisənin iqtisadiyyatı kursunun tədrisi prosesində öyrənilmir:

- maliyyə məsələləri və müəssisənin ödədiyi vergilər
- marketing və məhsulun satışı məsələləri
- xarici iqtisadi fəaliyyətlə əlaqədar məsələləri
- ✓ müəssisədə istehsalın texniki məsələləri
- innovasiya və investisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar məsələlər

10. Aşağıdakılardan hansı proseslərin müəssisəyə aidiyyəti yoxdur?

- müəssisədə iqtisadi münasibətlər formalaşır
- ✓ müəssisədə siyasi münasibətlər formalaşır
- müəssisə iqtisadiyyatın istehsal və təşkilati strukturunu əmələ gətirir
- müəssisədə əsas iqtisadi proseslər baş verir
- müəssisədə istehsalın texnologiyası və keyfiyyəti problemləri kəşifir

11. Müəssisənin quruluşunun formalaşmasına aşağıdakı amillərdən hansı təsir göstərmir?

- istehsalın həcmi
- məhsulun nomenklaturası
- ✓ müəssisənin nizamnamə fondu
- məhsulun konstruktiv quruluşu və onun hazırlanması texnologiyası
- istehsalın ixtisaslaşdırılması və kooperativləşdirilməsi səviyyəsi

12. Müəssisənin istehsal quruluşuna aid deyil

- istehsal bölmələrinin işçilərinin onların ümumi sayında payları
- istehsal bölmələrinin istehsalın ümumi həcmində payları
- ✓ müəssisənin istehsal bölmələrində işləyənlərin sayında ayrı-ayrı kateqoriyalı işçilərin payları
- müəssisənin məhsul buraxılışında ayrı-ayrı istehsal bölmələrinin paylarını
- istehsal bölmələrinin əsas fondlarının onların ümumi həcmində payları

13. Məhsulun istehsalında iştirak etməyən bölmə hansıdır?

- əsas sex
- ✓ sosial-məişət bölməsi
- köməkçi sex
- xidmətedici sex
- yardımçı sex

14. Müəssisənin əlaltı sexləri nə ilə məşğul olurlar?

- ✓ müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- müəssisədə profil məhsulların istehsalını həyata keçirirlər
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar

15. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir

- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- ✓ müəssisə yaradılarkən müəyyən edilir

16. Müəssisə bölündükdə onun öhdəlikləri:

- mövcud öhdəliklər ləğv edilir
- ✓ onun öhdəlikləri bölüşdürücü akt üzrə uyğun hissələrdə yaranan yeni müəssisələrə keçir
- onun öhdəlikləri əmlakı hesabına ödənilir
- yaranan müəssisələrdən biri kreditrlara verilməklə öhdəliklər ödənilir
- onun öhdəlikləri müəssisələrdən birinə keçir

17. Müəssisənin istehsal quruluşu

- onun təsərrüfat fəaliyyətinin idarə edilməsi mexanizmidir
- ✓ onun daxili bölmələrinin tərkibi və nisbətərini əks etdirir
- onun kapitalının strukturunu əks etdirir
- onun dövrüyyə vəsaitlərinin strukturunu əks etdirir
- onun idarəetmə strukturudur

18. Fəaliyyət miqyasına görə sənaye müəssisələri bölünürülər:

- kiçik, böyük, qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seri-yalı və fərdi müəssisələrə
- axınlı, dəstəli və fərdi müəssisələrə
- ✓ kiçik, orta və iri müəssisələrə
- xırda, böyük və transmilli müəssisələrə

19. İxtisaslaşdırılma dərəcəsinə görə müəssisələr bölünürülər:

- ixtisaslaşdırılmı, ixtisaslaşdırılmı, kombinəlmı müəssisələrə
- ✓ ixtisaslaşdırılmı, universal və qarışıq müəssisələrə
- kütləvi, seriyalı və fərdi müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmı, axınlı və fərdi müəssisələrə
- istehsal, komməriya və xidmət müəssisələrinə

20. Müəssisənin ləğv edilməsi prosesinə aid deyil

- onun kreditrlarının tələblərini bildirməsi qaydası və müd-də-ti haqqında məlumatın dərc edilməsi
- onun əmlakının tərkibinin müəyyən edilməsi
- ✓ onun kadrlarının tərkibinin müəyyən edilməsi
- onun kreditrlarını aşkar edilməsi və debitor borclarının alınması
- onun kreditrlarının irəli sürdükləri tələblərin siyahısının müəyyən edilməsi

21. Müəssisənin xarici mühitini formalaşdırın subyektlərə aid deyil

- ✓ onun kadrları
- dövlət orqanları
- onun təhcizatçıları
- borc verən qurumlar
- onun məhsulunun potensial və mövcud istehlakçıları

22. Müəssisənin hüquqi şəxs kimi xüsusiyyətlərinə aid deyil

- müəssisə, iştirakçılarının tərkibindən asılı olmayaraq, prinsipə, müddətsiz mövcud olur
- müəssisə, iştirakçılarının mülkiyyətindən fərqli olan, xüsusiəlmı mülkiyyətə malik olur
- ✓ müəssisənin bağladığı əqdlərə görə yaranan öhdəlikdə onun rəhbərinin şəxsi öhdəliklərinə çevrilir
- müəssisə öz öhdəliklərinə görə müstəqil məsuliyyət daşıyır
- müəssisə, müstəqil iradəyə malik olur

23. Hansı halda müəssisə törəmə müəssisəsi hesab edilir?

- √ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa və bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun hamısını yaxın iki ildə almalıdırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə və bu iştirak payı müəssisənin ümumi yığıncağını istənilən vaxı çağırmağa imkan verirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 25 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 49 faizinə malikdirsə və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun istehsal etdiyi məhsulun 75 faizini alırsa, onda ikinci müəssisə birincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir

24. Asılı müəssisə nədir?

- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında üstün iştirakına və ya onlar arasında bağlanmış müqaviləyə görə onun qəbul etdiyi qərarları müəyyənləşdirmək imkanına malik olursa, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin istehsal etdiyi məhsulların hamısını alırsa, onda birinci müəssisə ikincinin törəmə müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 10 faizə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- √ bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalında 20 faizdən çox paya malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir
- bir müəssisə digərinin nizamnamə kapitalının 100 faizinə malikdirsə, onda ikinci müəssisə birincinin asılı müəssisəsi hesab edilir

25. Adi səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- 25 faizindən çox ola bilməz
- 50 faizindən çox ola bilməz
- √ 75 faizindən az ola bilməz
- hədd yoxdur
- 100 faizini təşkil etməlidir

26. İmtiyazlı səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- 50 faizindən çox olmalıdır
- hədd yoxdur
- √ 25 faizindən çox ola bilməz
- 100 faizini təşkil etməlidir
- 75 faizindən az ola bilməz

27. Sənaye müəssisələrinin istehsal strukturunun hansı tipləri mövcuddur?

- texnoloji, əşya və təşkilati tiplər
- texniki, predmet (əşya) və qarışıq tiplər
- texnoloji, iqtisadi və təşkilati tiplər
- mexaniki, təşkilati və texnoloji tiplər
- √ texnoloji, predmet və qarışıq tiplər

28. Müəssisə ləğv edilərkən ikinci növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- √ müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir
- büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- işdən çıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır

29. Müəssisə ləğv edilərkən üçüncü növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir
- büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir

- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- ✓ işdənçıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır

30. Müəssisə ləğv edilərkən dördüncü növbədə onun hansı kreditorlarının tələbləri ödənilir?

- təsisçilər ilə hesablaşmalar aparılır
- ✓ büdcəyə məcburi ödənişlər üzrə borc ödənilir
- ləğv edilən müəssisənin əmlakının girov qoyulması ilə təmin edilmiş öhdəliklər üzrə kreditorların tələbləri ödənilir
- işdənçıxma müavinətlərinin verilməsi, əmək müqaviləsi üzrə işləyən şəxslərin əməyinin ödənilməsi və müəlliflik müqavilələri üzrə haqların ödənilməsi üzrə hesablaşmalar aparılır
- müvafiq vədəli ödənişlərin kapitallaşdırılması yolu ilə o fiziki şəxslərin tələbləri ödənilir ki, ləğv edilən müəssisə onların qarşısında həyata və ya sağlamlığa zərər vurulması üçün məsuliyyət daşıyır

31. Buraxılan məhsulun iqtisadi təyinatına görə müəssisələr bölünürlər:

- ✓ istehlak şeyləri və istehsal vasitələri istehsal edən müəssisələrə
- ixtisaslaşdırılmış və universal müəssisələrə
- kiçik və orta müəssisələrə
- istehsal və kommersiya müəssisələrinə
- əl əməyinə əsaslanan və avtomatlaşdırılmış müəssisələrə

32. Müəssisənin təşkilati-hüquqi formalarına aiddir?

- ✓ məhdud məsuliyyətli müəssisə və səhmdar cəmiyyəti
- dövlət müəssisəsi və xarici müəssisə
- özəl müəssisə və müştərək müəssisə
- kiçik, orta və iri müəssisələr
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələri

33. Müəssisənin hansı təşkilati-hüquqi forması təsis edilərkən müqavilə tərtib edilmir?

- ✓ fərdi müəssisələr
- şərikli müəssisələr
- səhmdar cəmiyyətlər
- məhdud məsuliyyətli müəssisələr
- şərikli və payçı müəssisələr

34. İstehsal müəssisəsində tara hazırlayan sexlər aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- ✓ yardımçı sexə

35. İstehsal müəssisəsində anbar təsərrüfatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- ✓ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

36. İstehsal müəssisəsində su təchizatı aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- ✓ xidmətedici sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- köməkçi sexə

- yardımçı sexə

37. İstehsal müəssisəsində eksperimental sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- √ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

38. İstehsal müəssisəsində kompressor stansiyaları aşağıdakılardan hansına aiddir?

- yardımçı sexə
- köməkçi sexə
- √ xidmətedici sexə
- əsas sexə
- sosial-məişət bölməsinə

39. İstehsal müəssisəsində nəqliyyat və enerji sexləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- əsas sexə
- √ xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə

40. İstehsal müəssisəsində model sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- yardımçı sexə
- xidmətedici sexə
- √ köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- əsas sexə

41. İstehsal müəssisəsində təmir sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- əsas sexə
- √ köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- yardımçı sexə

42. İstehsal müəssisəsində alət sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə
- əsas sexə
- xidmətedici sexə

43. Toxuculuq fabriklərində naxışvurma sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- yardımçı sexə
- √ əsas sexə

44. Toxuculuq fabriklərində toxucu sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sosial-məişət bölməsinə
- √ əsas sexə
- yardımçı sexə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə

45. Toxuculuq fabriklərində əyirici sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- yardımçı sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- xidmətedici sexə
- √ əsas sexə

46. Metallurgiya kombinatlarında koks sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- yardımçı sexə
- √ əsas sexə
- sosial-məişət bölməsinə

47. Metallurgiya kombinatlarında yayma (prokat) sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- yardımçı sexə

48. Metallurgiya kombinatlarında marten sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- √ əsas sexə
- yardımçı sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- xidmətedici sexə

49. Metallurgiya kombinatlarında domna sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- xidmətedici sexə
- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- yardımçı sexə
- √ əsas sexə

50. Maşınqayırma zavodlarında yığma sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- köməkçi sexə
- sosial-məişət bölməsinə
- xidmətedici sexə
- √ əsas sexə
- yardımçı sexə

51. Maşınqayırma zavodlarında hazırlıq sexi aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ əsas sexə
- köməkçi sexə
- xidmətedici sexə
- sosial-məişət bölməsinə

- yardımçı sexə

52. Müəssisənin xidmətedici sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- yardımçı sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- ✓ əsas və köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar

53. Müəssisənin köməkçi sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- ✓ əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- əsas və köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar

54. Müəssisənin əsas sexiləri nə ilə məşğul olurlar?

- ✓ texnoloji prosesin hansısa mərhələsinin yerinə yetirilməsi ilə məşğul olurlar
- müəssisədə istehsal tullantılarından təkrar emalını həyata keçirirlər
- xidmətedici sexlərin normal fəaliyyəti üçün şərait yaradırlar
- əsas sexlərin normal işləmələri üçün şərait yaradırlar
- köməkçi sexlərin normal işləmələri üçün zəruri şəraiti yaradırlar

55. Təhkiməmə əmsalı necə hesablanır?

- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan vaxt vahidi ərzində qurulmuş avadanlıqların işçilərin sayına nisbəti kimi
- iş yerlərinin vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloji əməliyyatların sayına nisbəti kimi
- vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan ahəngdarlıq göstəricisinin birqərarlıq göstəricisinə nisbəti kimi
- birqərarlıq göstəricisinin ahəngdarlıq göstəricisinə nisbəti kimi
- ✓ vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilən və ya yetirilməli olan texnoloci əməliyyatların iş yerlərinin sayına nisbəti kimi

56. İstehsalın təşkilinin formalarına nə aid deyil ?

- texnoloci forma
- predmet forması
- düzxətli forma
- fərdi forma
- ✓ analitik forma

57. Dəstəli istehsalda ehtiyat məmulatın həcmi:

- məmulatlara günlük maksimum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minmum tələbatın sexlərin sayına hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük minmum tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- ✓ məmulatlara orta günlük tələbatın istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur
- məmulatlara günlük maksimum tələbatla minimum tələbat arasındakı fərqin istehsal tsiklinin uzunluğuna hasili kimi müəyyən olunur

58. Dövriyyə ehtiyat məmulatı nə vaxt yaradılır?

- iş yerlərinin əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş boşdayanmalar yarandığı və zay məhsulların buraxıldığı təqdirdə sığortalanmaq üçün yaradılır
- zadellərə olan günlük minmum tələbatı ödəmək üçün yaradılır
- ✓ bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına nisbətən fərqləndiyi halda yaradılır
- ayrı-ayrı iş yerlərində, istehsal sahələrində istehsalın həcmimin artırılması üçün yaradılır
- bir iş yerində əməliyyata sərf olunan vaxtın başqasına bərabər olduğu halda yaradılır

59. İstehsal prosesləri təşkili tipinə görə necə qruplaşdırılır?

- √ fərdi, seryalı, kütləvi
- dəstəli, kütləvi, seryalı
- fərdi, kütləvi, axınlı
- fərdi, dəstəli, kütləvi
- fərdi, dəstəli, axınlı

60. əməliyyatın tempi:

- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detallara sərf olunan əməlin kəmiyyətini əks etdirir
- ma-terial-ın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- √ vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir

61. əməliyyatın taktı:

- müəssisədə bir gündə istehsal edilmiş detalların sayını əks etdirir
- əməliyyatda iştirak edən işçilərin sayını əks etdirir
- əməliyyata daxil olan ma-terial-ların sayını özündə əks etdirir
- √ materialın və ya materiallar partiyasının əməliyyatda qaldığı vaxtı özündə əks etdirir
- vaxt vahidi ərzində əməliyyata daxil olan detalların sayını əks etdirir

62. Məhsulun hazırlanmasındakı roluna görə istehsal prosesi:

- fərdi, dəstəli və axınlı istehsal proseslərinə ayrılır
- √ əsas, köməkçi və xidmətedici istehsal proseslərinə ayrılır
- əmək, təbii və fərdi istehsal proseslərinə ayrılır
- normal, cari və perspektiv istehsal proseslərinə ayrılır
- fərdi, kütləvi və seriyalı istehsal proseslərinə ayrılır

63. İstehsal prosesinə nə daxil deyil?

- əsas əmək prosesi
- xidmətedici əmək prosesi
- √ tədavül prosesi
- tə-bii proseslər
- köməkçi əmək prosesi

64. Aşağıdakı prinsiplərdən hansı istehsalın təşkili prinsiplərinə aid deyil?

- fasiləsizlik prinsipi
- √ bərabərlik prinsipi
- ahəngdarlıq prinsipi
- paralellik prinsipi;
- mütanasiblik prinsipi

65. İstehsal tsikli nədir?

- √ xammalın istehsala daxil olduğu andan hazır məhsula çevrilməsinə qədər olan vaxt intervalıdır
- xammalın əsas sexdə olma vaxtıdır
- xammalın əsas və köməkçi sexdə olma vaxtıdır
- xammalın əsas köməkçi və xidmətedici sexlərdədə olma vaxtıdır
- xammalın istehsala daxil olduğu andan onun istehlakına qədər olan vaxt intervalıdır

66. Müəssisənin sexli quruluşunda onun ilk əsas inzibati-istehsal vahidinə aiddir:

- √ sex
- iş yeri
- briqada

- idarəetmə aparati
- istehsal sahəsi

67. İstehsal prosesləri təşkili üsuluna görə necə qruplaşdırılır?

- dəstəli, seryalı, axınlı
- dəstəli, fərdi, kütləvi
- kütləvi, fərdi, axınlı
- kütləvi, fərdi, seryalı
- ✓ fərdi, dəstəli, axınlı

68. İstehsalın təşkilinin hansı üsulu iqtisadi cəhətdən daha səmərəlidir?

- dəstəli
- ✓ axınlı
- dəstəli-fərdi
- avtomatlaşdırılmış çevik istehsal
- fərdi

69. İstehsalın təşkilinin fərdi forması xarakterizə olunur:

- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- ✓ əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə
- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə

70. İstehsalın təşkilinin qarşıq forması xarakterizə olunur :

- əmək predmetlərinin ardıcıl verilməsinə əsaslanan sex strukturları ilə
- əməliyyatların bütövlükdə bir iş yerində yernə yetirilməsi ilə
- əmək predmetlərinin texnoloji prosesə ardıcıl verilməsi əsasında xətti strukturla
- ✓ materialların istehsala ardıcıl, paralel və ya qarışıq şəkildə verilməsi ilə qarışıq və ya xətti struktura əsaslanan əsas və köməkçi əməliyyatların vahid istehsal prosesində birləşdirilməsinə əsaslanması ilə
- xammal və materialın istehsala verilməsinin paralel – ardıcıl ötürülməsi ilə qarışıq məkan strukturu ilə

71. Vaxta görə əməliyyatların yerinə yetirilməsinin təşkili formaları hansılardır?

- ardıcıl, birqərarlı və qarşıq formaları
- ardıcıl, paralel və fasiləsiz formaları
- ardıcıl, fərdi və qarşıq formaları
- ✓ ardıcıl, paralel və qarşıq formaları
- ahəngdar, paralel və qarşıq formaları

72. İstehsal prosesinin təşkilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsinin səmərəli üsul və fəndlərinin müəyyən edilməsi
- ✓ sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqlara təlabatın müəyyən edilməsi
- sexlərdə və istehsal sahələrində istifadə edilən avadanlıqların düzgün yerləşdirilməsi
- məhsul buraxılışının ahəngdarlığını və birqərarlığını təmin etmək üçün iş yerləri arasında qarşılıqlı səmərəli əlaqələrin təmin olunması
- istehsal prosesinin əməliyyatlara bölüşdürülməsi

73. İstehsalın tipi müəyyən olunur:

- ✓ məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, kimyəvi və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə
- istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji, mexaniki, fiziki və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə;

- məhsulun nomenklaturasının genişliyi, buraxılışın müntəzəmliyi, stabilliyi və həcmi ilə şərtlənən istehsalın texniki, təşkilati, texnoloji və iqtisadi xüsusiyyətləri ilə

74. Müəssisədə istehsalın təşkili əhatə edir?

- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrini ilə müəssisənin səmərəli təminatına yönəldilmiş təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman baxımından keyfiyyətlərinin artırılmasına yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin ərazi baxımından düzgün yerləşdirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir
- ✓ iş qüvvəsi, əmək predmetləri və əmək vasitələrinin zaman və məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinə yönəldilmiş texniki-təşkilati tədbirlər kompleksini əhatə edir

75. əmək cisminin hansı hərəkət formasında istehsal tsikli daha qısa olur?

- ✓ paralel
- qarışıq
- paralel-qarışıq
- ardıcıl-qarışıq
- ardıcıl

76. əməyin təşkilinə və müəssisə kollektivinin idarə edilməsinə aid olmayan nədir?

- ✓ istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi
- əməyin stimullaşdırılması
- işçilərin işə qəbul olunması
- işçilərin arasında iş bölgüsünün aparılması
- kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması

77. əməyin ödənilməsinin işəməz formasının tətbiqi şərti hansıdır?

- materiallardan israfçılıqla istifadə olunması
- əməliyyatların ardıcılıqla yerinə yetirilməsi
- avadanlıqlara xidmətin təşkilinin birqada üsulunun tətbiqi
- ✓ görülməli işlərin dəqiq hesablanması və mümkünliyi
- texnoloji qaydaların pozulması

78. Kadr axıcılığının motivlərinə aid deyil:

- əmək şəraitinin əlverişsiz və əmək haqqının səviyyəsinin aşağı olması
- ixtisasın artırılması imkanı yoxluğu
- xidməti vəzifə üzrə inkişaf imkanı yoxluğu
- ✓ istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi yüksəldilməsi
- işin mövsümlü olması

79. Növbə daxili iş vaxtı itkilərinə aiddir:

- xəstəlikdən boşdayanma
- bütün günü boşdayanma
- müdiriyyətin icazəsinə görə işdə olmama
- ✓ materialın emal üçün gecikməsi
- üzürsüz səbəbdən işdə olmama

80. İş yerinə xidmət vaxtı norması nədir?

- müəyyən müddət ərzində briqada tərəfindən yerinə yetirilməli olan zəruri çeşid və həcmdə işlərin plan ölçüsüdür
- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- ✓ fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür
- məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həcmdə işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının plan ölçüsüdür

- rəhbərə bilavasitə tabe olan işçilərin sayının plan ölçüsüdür

81. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- əmək haqqı fondunun həcmi müəyyən etməyi
- zəruri avadanlıqların miqdarını müəyyən etməyi
- ✓ avadanlıqların mexaniki gücünü müəyyən etməyi
- yeni texnikanın tətbiqi səmərəliliyini qiymətləndirməyi
- sexin, istehsal sahəsinin, ayrı-ayrı iş yerlərinin istehsal proqramlarını hesablamağı

82. əməyin ödənişinin işəməz forması olan akkord işəməz əmək haqqı sistemində:

- birbaşa əmək haqqından əlavə işin konkret kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsi və artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi üçün müəyyən məbləğdə mükafat alır
- ✓ əmək haqqı briqadanın icra edəcəyi iş üzrə bütövlükdə hesablanır
- normadan artıq hazırlanmış hər məhsul üçün norma daxilində olan iş qiymətlərindən yüksək qiymətlə haqq verilir
- fəhlənin aldığı əmək haqqı onun xidmət etdiyi əsas fəhlələrin əmək haqqından və ya istehsal etdiyi məhsulun miqdarından birbaşa asılı olur
- işçilərin əmək haqqısı işləmiş olduqları saatların miqdarına görə hesablanır

83. Müəssisədə əsas fəhlələrin sayı necə müəyyən edilir?

- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun fərqi kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun cəmi kimi
- istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumu ilə işçinin faydalı iş vaxtı fondunun hasili kimi
- ✓ istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumunun işçinin faydalı iş vaxtı fonduna nisbəti kimi
- işçinin faydalı iş vaxtı fondunun istehsal ediləcək cəmi məhsulun əmək tutumuna nisbəti kimi

84. Müəssisə işçiləri daha çox maraqlıdırlar ki:

- ✓ əmək haqqı yüksəldilsin
- əmək məhsuldarlığı artsın
- rentabellik yüksəlsin
- kreditlərə görə faizlər aşağı salınsın
- istehsal xərcləri azaldılsın

85. əmək məhsuldarlığının ölçülmə üsulları hansıdır?

- ✓ məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalının həcmi
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtı və vaxt vahidinə düşən əsas fondların dəyəri
- hər bir işçinin əmək haqqı və məhsul vahidinə düşən əmək haqqı
- məhsul vahidi istehsalına sərf olunan fərdi və ictimai əmək
- məhsul vahidinə düşən əmək haqqının kəmiyyəti və əmək haqqı vahidinə düşən məhsulun həcmi

86. əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi amilləri hansılardır?

- ✓ maddi-texniki, sosial, iqtisadi və təşkilati
- fəhlələrin iş vaxtının artırılması, növbələrin fasiləsizliyi və istirahət müddətinin qısaldılması
- intensiv, ekstensiv, dəyişən, qarışıq
- analitik, statistik, eksperimental, qarışıq
- müəssisədə inzibati idarə heyətinin sayının artırılması, fəhlələr arasında rəqabət, əmək haqqının artırılması

87. Vaxt norması nədir?

- əsas işin yerinə yetirilməsində fəhlənin köməkçi xarakter daşıyan işlərə sərf etdiyi vaxta deyilir
- növbə ərzində bir aqretata xidmət etmək üçün lazım olan fəhlələrin maksimum sayı və yaxud müəyyən təşkilati-texniki şəraitdə bir işçinin xidmət etdiyi mexanizmləri, cihazların və digər avadanlıqların miqdarıdır
- ✓ məhsul (iş) vahidi istehsalına sərf olunan iş vaxtının elmi əsaslandırılmış, planlaşdırılmış miqdarıdır
- vaxt vahidində müvafiq ixtisaslı bir fəhlənin (icraçının), yaxud bir neçə icraçının müəyyən şəraitdə istehsal etməli olduğu məhsulun (işin) miqdarıdır
- verilən işin həcmi yerinə yetirmək üçün işə çıxan fəhlələrin zəruri miqdarının müəyyən edilməsidir

88. Aşağıdakı ünsürlərdən hansı vaxt normasına aid deyil?

- hazırlıq-tamamlama vaxtı
- köməkçi vaxt
- ✓ mənzuniyyət vaxtı
- iş yerinə xidmət vaxtı
- əsas vaxt

89. Vaxtamuzd formada fəhlənin əməyi ödənilir:

- təqvim vaxtına görə
- materialtutumuna görə
- göstərilən xidmətin həcminə görə
- hazırlanmış məmulatın sayına görə
- ✓ faktiki iş vaxtına görə

90. Müəssisədə kadrların idarə olunmasına aid deyil:

- əmək fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi
- kadrların seçilməsi
- kadrlara tələbatın planlaşdırılması
- ✓ əməyin fondla silahlanma səviyyəsinin artırılması
- əmək haqqının və güzəştlərin müəyyən olunması

91. Müəssisədə əməyin normalaşdırılması nəyi təmin etmir?

- əməyin nəticələrini qiymətləndirməyi
- ✓ istehsal olunan məhsulların satış imkanlarını müəyyən etməyi
- peşə və ixtisas üzrə işçilərin zəruri sayını hesablamağı
- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığını əsaslandırmağı
- istehsal olunan detal, qovşaq və məmulatın plan əmək-tutumunu müəyyən etməyi

92. Vaxt norması nədir?

- müəyyən işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan müəyyən peşə-ixtisas tərkibdə işçilərin sayının plan ölçüsüdür
- qurulmuş avadanlıqların miqdarının plan ölçüsüdür
- fəhlənin avadanlıqların və iş yerinin işçi vəziyyətdə saxlanması ilə əlaqədar sərf etdiyi vaxtın plan ölçüsüdür
- ✓ məhsul vahidinin hazırlanması və ya müəyyən həcm-də işin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan iş vaxtının planlaşdırılan miqdarıdır
- əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi tapşırığının plan ölçüsüdür

93. Aşağıdakılardan hansı əmək haqqı sistemlərinə aid deyil?

- mükafatlı işəmuzd
- ✓ sadələşdirilmiş işəmuzd
- birbaşa işəmuzd
- dolaylı işəmuzd
- mütərəqqi işəmuzd

94. Menecerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- fəhlələr kateqoriyasına
- ✓ mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına

95. Müəssisədə dəftərxana işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına

- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

96. Müəssisədə təchizat-satış işçiləri hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- ✓ qulluqçular kateqoriyasına
- kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- fəhlələr kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

97. Müəssisədə işləyən kuryerlər hansı işçilər kateqoriyasına aiddir?

- fəhlələr kateqoriyasına
- mühafizə işçiləri kateqoriyasına
- ✓ kiçik xidmətedici heyət kateqoriyasına
- qulluqçular kateqoriyasına
- mühəndis-texniki işçilər kateqoriyasına

98. Sənaye fəhlələri icra etdikləri işin xarakterindən fərqlərə görə neçə qrupa bölünürlər?

- 2
- 6
- 5
- ✓ 4
- 3

99. Əməyin ödənişinin işəməz forması olan mütərəqqi işəməz əmək haqqı sistemində:

- əmək haqqı briqadanın icra edəcəyi iş üzrə bütövlükdə hesablanır
- işçilərin əmək haqqısı işləmiş olduqları saatların miqdarına görə hesablanır
- fəhlənin aldığı əmək haqqı onun xidmət etdiyi əsas fəhlələrin əmək haqqından və ya istehsal etdiyi məhsulun miqdarından birbaşa asılı olur
- ✓ normadan artıq hazırlanmış hər məhsul üçün norma daxilində olan iş qiymətlərindən yüksək qiymətlə haqq verilir
- birbaşa əmək haqqından əlavə işin konkret kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsi və artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi üçün müəyyən məbləğdə mükafat alır

100. Sənaye fəhlələri ixtisas dərəcələrinə görə neçə qrupa bölünürlər?

- 3
- 5
- 2
- 6
- ✓ 4

101. İşlərinin xarakterinə görə fəhlələr qrupuna aid deyil:

- məhsulun keyfiyyətinə nəzarət edənlər
- təmir işini həyata keçirənlər
- xammal və hazır məhsulu nəql edənlər
- əmək predmetini emal edənlər
- ✓ müəssisə ərazisinə nəzarət edənlər

102. Müəssisələrdə kadrların strukturu necə müəyyən edilir?

- əsas fəhlələrin sayında heyətin orta siyahı sayının xüsusi çəkisinə görə
- ✓ heyətin orta siyahı sayında müxtəlif kateqoriyalı işçilərin xüsusi çəkisinə görə
- mühafizə işçilərinin sayının əsas və köməkçi fəhlələrin ümumi sayında xüsusi çəkisinə görə

- heyətin orta siyahı sayının rəhbər və mütəxəssislərin sayına nisbətində görə
- köməkçi fəhlələrin sayının əsas fəhlələrin sayına nisbətində görə

103. Sənaye-istehsal heyətinə daxil edilmir:

- mütəxəssislər
- ✓ mənzil-kommunal təsərrüfatının işçiləri
- köməkçi fəhlələr
- əsas fəhlələr
- mühafizə işçiləri və yanğın söndürənlər

104. Əmək haqqı nədir?

- işgötürənin işçi ilə bağladığı müqaviləyə görə onun işdən çıxdığı halda ödədiyi vəsait
- işçinin ixtisas dərəcəsi əsasında ödənilən vəsait
- vaxtilə müəssisədə işləyib, lakin indi təqaüddə olan işçilərə müəssisələrin ödədiyi vəsait
- ✓ iş qüvvəsinin kəmiyyəti və keyfiyyətinə görə işçiyə müəssisə tərəfindən ödənilən pul vəsaitidir
- müəssisədə işçilərə yaxşı işlədiklərinə görə ödənilən mükafatlar

105. Əməyin ödənilməsinin tarif sisteminə daxildir:

- işçilərin mükafatlandırması sistemi, əmək haqqının minimum səviyyəsi
- tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı, əmək haqqı təlimatı, əmək məcəlləsi
- iş yerlərinin təşkilinə qoyulan tələblər, işçilərin ixtisasına qoyulan tələblər, işçinin əmək haqqı
- əməyin ödənilməsi qaydası və əmək şəratinə qoyulan tələblər
- ✓ tarif cədvəli, tarif dərəcəsi, tarif ixtisas məlumat (sorgu) kitabı

106. Əməyin ödənişinin işəməz formasına aid deyil:

- mütərəqqi işəməz
- ✓ intensiv işəməz
- mükafatlı işəməz
- birbaşa işəməz
- dolay işəməz

107. Əməyin ödənişinin vaxtaməz formasına aiddir:

- ✓ mükafatlı vaxtaməz
- akord sistemi
- birbaşa vaxtaməz
- dolay vaxtaməz
- mütərəqqi vaxtaməz

108. Müəssisələrdə amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərini cəmi kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərini əsas fondların ilkin dəyərində nisbəti kimi
- ✓ müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərindən əsas fondların qalıq dəyərini çıxmaqla
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyərini əsas fondların qalıq dəyərində nisbəti kimi
- müəssisənin istehsal əsas fondlarının ilkin dəyəri ilə əsas fondların qalıq dəyərini hasili kimi

109. İstehsal əsas fondların köhnəlmə əmsalı necə müəyyən edilir?

- ✓ köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərində nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərində nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərində köhnəlmə məbləğində nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin istehsal əsas fondlarının tam ilkin dəyərində hasili kimi
- istehsal əsas fondlarının qalıq dəyərində əsas fondların köhnəlmə əmsalına nisbəti kimi

110. Əməyin fondla silahlılığı necə hesablanır?

- məhsulun həcmnin istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- fəhlələrin sayının istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- əmək məhsudarığının fəhlələrin sayına nisbəti kimi
- istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi

111. Müəssisədə avadanlıqlardan intensiv istifadə yollarına aid deyil:

- istehsal prosesinin qrafik üzrə sabit və mün-təzəm, boş-da-yan-ma hallarına yol vermədən ahəngdar və birqərarda getməsinə tə-min edilməsi
- xammal və materialları istehsala hazırlamaqla, onların key-fi-yətinin texnoloji prosesin tələblərinə və hazırlanan məhsulun keyfiyyətinə uyğun gəlməsinin təmin edilməsi
- material emalının sürətinin artırılması
- ava-danlığın birdəfəlik yükünün artırılması
- ✓ avadanlığa səriştəli texniki qulluq olunması, onun vaxtında və keyfiyyətlə təmir edilməsi, iş yerinin materiallarla fasiləsiz təc-hizi, texnoloji prosesin düzgün təşkil edilməsi

112. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amillərə aid deyil:

- qurulmuş avadanlıqların sayı
- istehsal mey-dan-ça-larının sahəsi
- avadanlığın texniki cəhətdən əsaslandırılmış məh-sul-darlıq norması
- ✓ avadanlıqlardan istifadə səviyyəsi
- avadanlığın vaxt fondu

113. əsas fondların sıradan çıxma və yeniləşmə əmsalının yüksək olması göstərir ki,

- əsas fondların amortizasiyası artır
- əsas fondlardan istifadə səmərəliliyi yüksəlir
- fondverimi artır
- əsas fondlar sürətlə könelir
- ✓ müəssisədə yenidənqurma işləri aparılır

114. əsas fondlardan ekstensiv istifadə əmsalı:

- ✓ əsas fondlardan vaxta görə istifadəni göstərir
- əsas fondlardan yeniləşmə səviyyəsini göstərir
- əsas fondlardan gücə görə istifadəni göstərir
- əsas fondların mənəvi köhnəlməsini göstərir
- fondlasilahlılığın artmasını göstərir

115. əsas fondların təzələnmə əmsalı necə hesablanır?

- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti
- ilkin dəyərin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti
- ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti
- bərpa dəyərinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti

116. Avadanlığın ekstensiv yüklənməsi əmsalı necə hesablanır?

- gün (sutka) ərzində müəssisənin, sexin avadanlıqları tərəfindən işlənmiş dəzgah-növbələrin sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtının avadanlığın faktiki iş vaxtına nisbəti kimi
- ✓ avadanlığın faktiki iş vaxtının avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtına nisbəti kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının hasili kimi
- avadanlıqdan mümkün istifadə vaxtı ilə avadanlığın faktiki iş vaxtının cəmi kimi

117. İstehsal gücünü texniki (mexaniki) gücdən fərqləndirən cəhət nədir?

- istehsal gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmamasıdır
- mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmasıdır
- istehsal gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- ✓ mexaniki gücün kəmiyyətinin avadanlığın vaxt fondundan asılı olmamasıdır
- mexaniki gücün kəmiyyətinin fəhlələrin mədəni-texniki səviyyəsindən asılı olmasıdır

118. Aşağıdakılardan hansı avadanlığa məxsus vaxt fondlarına aid deyil?

- ✓ cari vaxt fondu
- rejim vaxt fondu
- faktiki işlənmiş vaxt fondu
- plan və ya maksimum mümkün vaxt fondu
- təqvim vaxt fondu

119. Müəssisədə avadanlıq parkının texniki-iqtisadi səviyyəsinə hansı amil təsir göstərir?

- müəssisənin tərəf müqabillərinin sayı
- istehsalın ölçüsü
- işçilərin sayı
- ✓ investisiya qoyuluşlarının texnoloji quruluşu
- müəssisənin ölçüsü

120. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- ✓ istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinin əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun dəyərinə nisbəti kimi
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin mövcud əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların əsas fondların ilin sonuna qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərinə nisbəti kimi
- əmtəəlik, ümumi və ya xalis məhsulun istehsal əsas fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti kimi

121. Fondtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- kadrların strukturu
- ✓ avadanlıqların yaş strukturu
- müəssisənin ölçüsü
- müəssisənin tərəf müqabillərinin sayı
- işçilərin sayı

122. Sənaye müəssisələrində illik amortizasiya məbləği necə müəyyən edilir?

- əsas fondların normativ xidmət müddətinin amortizasiya məbləğinə nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə nisbəti kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların normativ xidmət müddətinə hasili kimi
- amortizasiya məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi

123. əsas fondların sıradançıxma əmsalı necə hesablanır?

- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin sonuna olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların ilkin dəyərinə nisbəti kimi

124. əsas fondların artma əmsalı necə hesablanır?

- yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin axırına olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin sonuna olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- baxılan dövrdə istifadədən çıxmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- ✓ yeni işə salınmış əsas fondların dəyərinin ilin əvvəlinə olan əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi

- köhnəlmə məbləğinin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi

125. İnsan orqanizminə təsir edən əsas fondların köhnəlmə növü hansıdır?

- fiziki
- iqtisadi
- ictimai
- mənəvi
- ✓ sosial

126. Maşın və avadanlıqlar üçün amortizasiya norması nə qədərdir?

- ✓ 25 faizədək
- 7 faizədək
- 10 faizədək
- 15 faizədək
- 20 faizədək

127. Fondverimi göstəricisi necə hesablanır?

- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların bərpa dəyərinə nisbəti kimi
- əsas fondların orta illik dəyərinin il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin nisbəti kimi
- ✓ il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların orta illik dəyərinə nisbəti kimi
- il ərzində istehsal olunmuş məhsulun dəyər ifadəsində həcmnin əsas fondların qalıq dəyərinə nisbəti kimi

128. Müəssisənin əsas fondlarının strukturuna hansı amil təsir göstərmir?

- elmi-texniki tərəqqi
- ✓ kadrların idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi
- istehsalın təmərküzləşmə səviyyəsi
- istehsalın ixtisaslaşma səviyyəsi
- istehsal edilən məhsulun mürəkkəblik dərəcəsi

129. İstehsal güclərindən istifadənin ekstensiv göstəricisi hansıdır?

- ✓ növbəlilik əmsalı
- fondverimi
- avadanlıqlardan istifadə əmsalı
- əsas fondların rentabelliği
- istehsal güclərindən istifadə əmsalı

130. Müəssisənin istehsal gücünü müəyyən edən amil hansıdır?

- ✓ avadanlıqların məhsuldarlığı
- dövretmə əmsalı
- məhsulun əməktutumu
- ümumzavod xərcləri
- amortizasiya norması

131. İstehsal gücü nədir?

- müəssisəyə dövlətin icazə verdiyi maksimum istehsal imkanı
- ✓ müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul buraxa bilmə qabiliyyətidir
- müəssisənin illik istehsal həcmi
- müəssisənin bazardakı payıdır
- müəssisənin zəruri keyfiyyətdə, çeşiddə maksimum məhsul satmaq imkanı

132. Müəssisənin əsas fondlarına nə aid deyil?

- Binalar
- Səxdə qurulmuş avadanlıq
- Nəqliyyat vasitələri
- Zavoddaxili su kəmərləri
- ✓ Hazır məhsul anbarında olan avadanlıq

133. Avadanlıqlarda təmir işi nə vaxt həyata keçirir?

- avadanlıq satıldıqda
- ✓ avadanlıq fiziki köhnələndə
- avadanlıqların yerini dəyişdikdə
- avadanlıqların yerləşdirilməsində
- avadanlıq yeni alınanda

134. Müəssisədə əsas fondların təmiri hansı mənbədən maliyyələşdirilir?

- amortizasiya fondundan
- nizamnamə fondundan
- ehtiyat fondundan
- istehsalın inkişafı fondundan
- ✓ təmir fondundan

135. əsas fondların amortizasiyası nədir?

- əsas fondların dəyərindəki artım
- əsas fondların yeniləri ilə əvəz olunma faizi
- ✓ aşınma ilə əlaqədar, əsas fondun dəyərindən yaradılan məhsulun üzərinə keçən dəyər
- əsas fondların satışından gələn gəlirdir
- mənəvi aşınmaya məruz qalan əsas istehsal fondlarının dəyəri

136. əsas fondların aşınma növləri hansılardır?

- ✓ fiziki, mənəvi, sosial, iqtisadi
- texniki, texnoloji, fiziki, mənəvi
- mənəvi, psixoloji, sosial, iqtisadi
- texniki, mənəvi, sosial, siyasi
- fiziki, texniki, mənəvi, sosial

137. əsas fondların qiymətləndirmə üsulları hansılardır?

- ilkin dəyərinə və təzələnmə əmsalına görə
- ✓ ilkin və bərpa dəyərinə görə
- köhnəlmə və amortizasiya dəyərinə görə
- işləmə müddəti və satış dəyərinə görə
- qalıq və satış dəyərinə görə

138. Aşağıda göstərilən istehsal vasitələrindən hansı əsas fond deyil?

- ✓ məmulat
- dəzgah
- qurğu
- nəqliyyat vasitəsi
- bina

139. İstehsalın əsas fondlarının quruluşu necə hesablanır?

- aktiv hissələrin dəyərlərinin passiv hissə dəyərlərinə nisbəti
- binaların dəyərini istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti
- texnoloji avadanlıqların dəyərini binaların dəyərinə nisbəti
- əsas fondların dəyərini istehsal gücündə xüsusi çəkisi

✓ ünsürlərdən hər birinin ümumi dəyərdəki xüsusi çəkisi

140. İstehsalın əsas fondlarının tərkibinə nələr daxildir?

- ✓ bina və nəqliyyat vasitələri
- nəqliyyat vasitələri və istehsal tullantıları
- binalar və yanacaq ehtiyatları
- ötürücü mexanizmlər və tara materialları
- qurğu və materiallar

141. İstehsalın əsas fondları nədir?

- öz formasını istehsal prosesində dəyişəcək hazır məhsula çevrilən material qiymətliləridir
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə bir il ərzində tamamilə keçirən əmək vasitələri və predmetləridir
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- ✓ istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır

142. Qeyri-maddi aktivlər köhnəlmənin hansı növünə məruz qalır?

- iqtisadi köhnəlmə
- fiziki köhnəlmə
- sosial köhnəlmə
- texniki köhnəlmə
- ✓ mənəvi köhnəlmə

143. əsas fondların təkrar istehsal xarakteristikası hansı göstəricilər vasitəsilə öyrənilir?

- köhnəlmə əmsalı, yeniləşmə əmsalı
- növbəlik əmsalı, köhnəlmə əmsalı və yeniləşmə əmsalı
- inteqral əmsalı, təzələnmə əmsalı və sıradançıxma əmsalı
- ekstensiv yüklənmə əmsalı və intensiv yüklənmə əmsalı
- ✓ artma əmsalı, təzələnmə əmsalı və sıradançıxma əmsalı

144. Müəssisələrin istehsal əsas fondlarına əmlak vergisi onun hansı dəyərə görə təyin edilir?

- qalıq dəyərinə görə
- bərpa və qalıq dəyərinə görə
- ilkin və qalıq dəyərinə görə
- ləğv olunma dəyərinə görə
- ✓ ilkin dəyərinə görə

145. Dövrüyyə vəsaitlərinin dövretmə əmsalı necə hesablanır?

- dövrüyyə fondlarının həcmninə tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qa-lı-ğının dövrüyyə fondlarının həcminə nisbəti kimi
- ✓ topdansatış qiymətində realizə olunmuş məh-su-lun həcmninə dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qa-lı-ğına nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qa-lı-ğının topdansatış qiymətində realizə olunmuş məh-su-lun həcminə nisbəti kimi
- topdansatış qiymətində realizə olunmuş məh-su-lun həcmninə tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi

146. Dövrüyyə vəsaitlərinin yüklənmə əmsalı necə hesablanır?

- dövrüyyə vəsaitlərinin dövretmə sürətinin dövrdəki günlərin sayına nisbəti kimi
- istehsal edimiş məhsulun həcmninə tədavül fondlarının həcminə nisbəti kimi
- ✓ dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qa-lı-ğının topdansatış qiymətində realizə olunmuş məh-su-lun həcminə nisbəti kimi
- topdansatış qiymətində realizə olunmuş məh-su-lun həcmninə dövrüyyə vəsaitlərinin orta illik qa-lı-ğına nisbəti kimi
- dövrüyyə vəsaitlərinin bir dövrüyyəsinin gün hesabı ilə uzun-lu-ğu göstəricisinin tərsi kimi

147. Material məsrəf normasının tərkibinə nələr daxildir?

- √ təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf, texnoloji tullantılar və itkilər
- xalis (faydalı) məsrəf, xammal, material və dəstləşdirici məmulatlar
- dəstləşdirici məmulatlar, texnoloji tullantılar və itkilər, təşkilati-texniki tullantı və itkilər
- xammal və yanacaq, material və dəstləşdirici məmulatlar, xalis (faydalı) məsrəf
- xammal, təşkilati-texniki tullantı və itkilər, xalis (faydalı) məsrəf

148. Sənaye müəssisələrində materiallara qənaətin həcmi necə hesablanır?

- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin cəmi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi
- məhsul vahidinə material məsrəf norması, hesabat ilində faktiki istehsalın həcmi və hesabat ilində materialın faktik məsrəfi göstəricilərinin hasili kimi
- √ məhsul vahidinə material məsrəf norması ilə hesabat ilində faktiki istehsalın həcmindən hesabat ilində materialın faktik məsrəfinin fərqi kimi

149. Müəssisədə pul vəsaiti saxlanılmasının hansı motivi yolverilməzdir?

- möhtəkirlik
- √ cərimələr
- sövdələşmə
- xəbərdarlıq
- əmək haqqının ödənilməsi

150. Məsrəf normaları tətbiq miqyasına görə necə qruplaşdırılır?

- fərdi və kütləvi normalar
- perspektiv və müfəssəl normalar
- kütləvi və iriləşdirilmiş normalar
- müfəssəl və fərdi normalar
- √ fərdi və qrup normaları

151. Normalaşdırılmayan döviyyə vəsaitlərinə aiddir:

- istehsal ehtiyatları
- √ pul vəsaitləri
- hazır məhsul
- gələcək dövrün xərcləri
- bitməmiş ehtiyatlar

152. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin tədavül fondlarına aid deyil?

- anbardakı hazır məhsul
- debitor borcları
- pul vəsaitləri
- yola salınmış, lakin haqqı ödənilməmiş məhsullar
- √ az qiymətli və tez köhnələn əşyalar

153. Gələcək dövrün xərclərinə daxildir:

- gələcəkdə çəkilmiş, lakin haqqı dövrə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;
- haqqı dövrə maya dəyərinə daxil edilmiş və xərc kimi geri qaytarılmış xərclər;
- haqqı dövrə çəkilmiş, lakin gələcəkdə gəlir kimi məhsulun reallaşdırılmasından əldə edilən vəsaitlər;
- haqqı dövrə satılmış, lakin gələcəkdə ödəniləcək məhsullar;
- √ haqqı dövrə çəkilmiş, lakin gələcəkdə xərc kimi məhsulun maya dəyərinə daxil edilməklə geri qaytarılan xərclər;

154. Müəssisədə bitməmiş istehsalatın aşığıdakılardan hansı aiddir?

- əsas fondların yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- hazır məhsulun dəyəri
- istehsal prosesinə daxil olmamış xammal və materialların dəyəri;
- yeni məhsulun layihələndirilməsi və nümunəsinin yaradılması ilə əlaqədar xərclər;
- ✓ istehsal prosesinə daxil olmuş və emal prosesində olan xammal və materialların dəyəri.

155. Hazır məhsul:

- normalaşdırılan dövriyyə fondlarına aiddir
- əsas fondlara aiddir
- ✓ normalaşdırılan tədavül fondlarına aiddir
- normalaşdırılmayan tədavül fondlarına aiddir
- istehsal ehtiyatlarına aiddir

156. Dövriyyə vəsaitlərinə nələr aiddir?

- pul vəsaitləri və çoxillik əkmələr
- istehsal ehtiyatları və qurğuları
- dövriyyə fondları və əsas fondlar
- gələcək dövrün xərcləri və ötürücü qurğular
- ✓ dövriyyə fondları və tədavül fondları

157. Müəssisədə materiallardan ehtiyat növləri hansılardır?

- istehsal, satış, xidmət, cari
- uzun müddətli, qısamüddətli, cari, hazırlıq
- cari, mövsümü, müddətli, hazırlıq
- ✓ cari, hazırlıq, sığorta, mövsümü
- cari, istehsal, satış, sığorta

158. Müəssisənin dövriyyə fondları nədir?

- yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- ✓ yalnız bir istehsal tsiklində iştirak edib, öz dəyərini yaradılan məhsulun üzərinə tamamilə keçirən və öz natural formasını dəyişən istehsal fondlarıdır
- istehsal prosesinə uzun müddət xidmət edən, natural formasını dəyişmədən öz dəyərini istehsal edilən məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən istehsal fondlarıdır
- öz natural formasını dəyişən, lakin istehsal prosesində birbaşa iştirak etməyən fondlar
- istehsal prosesində iştirakından asılı olmayaraq, dəyərini itirən fondlardır

159. Dövriyyə fondlarının tərkib ünsürləri hansılardır?

- tədavül fondları, gələcək dövrün xərcləri və pul vəsaitləri
- gələcək dövrün xərcləri, tədavül fondları, pul vəsaitləri
- pul vəsaitləri, azqiyətli tezköhnələn əşyalar, debitor borcları
- ✓ istehsal ehtiyatları, bitməmiş istehsal və gələcək dövrün xərcləri
- yanacaq, təmir ehtiyatları və hazır məhsul

160. Məsrəf normasına daxil olmayan nədir?

- ✓ təchizat itkiləri
- texniki-təşkilati itkilər
- texnoloji tullantılar
- texnoloji itkilər
- xalis məsrəf

161. Tədavül fondlarına daxildir:

- gələcək dövrün xərcləri;
- istehsal ehtiyatları.
- bitməmiş istehsal;
- √ hazır məhsul
- maşın və avadanlıqlar;

162. Məhsulun materialtutumluğu nədir?

- məhsulun maya dəyərində material xərclərinin nisbətən böyük xüsusi çəkiyə malik olduğunu göstərir
- müəssisədə anbarların hazır məhsul tutma qabiliyyətidir
- √ məhsul vahidinə işlədilən material həcmindən tullantı həcmi çıxıldıqdan sonra qalan hissədir
- müəssisə anbarının nə qədər material tutumu olduğunu göstərir
- məhsul vahidinin istehsalına nə qədər material işlədildiyini göstərir

163. Məhsulun maya dəyəri:

- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş xammal, yanacaq, enerji, materiala çəkilən xərclərin və əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının məcmu-sunu əks etdirir
- √ məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunmuş material və əmək haqqı xərclərinin, əsas fondlardan amortizasiya ayırmalarının və s. xərclərin məcmu-sunu əks etdirir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların orta illik dəyərini əks etdirir
- rəqiblərlə qiymət mübarizəsində müəssisənin məhsula qoya biləcəyi ən optimal qiymətdir
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılmasında istifadə olunan əsas fondların və dövriyyə vəsaitlərinin dəyər ifadəsində məcmusunu əks etdirir

164. Müəssisədə istehsal həcmi zərərsizlik həddi necə müəyyən edilir?

- √ müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətindən məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri çıxıb, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu fərqə bölməklə
- müəssisədə məhsul vahidinin satış qiymətinin üzərinə məhsul vahidinə düşən dəyişən xərcləri gəlib, şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini bu cəmə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məhsul vahidinin satış qiymətinə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin ümumi məbləğini məhsul vahidinə düşən dəyişən xərclərə bölməklə
- müəssisədə şərti-sabit xərclərin üzərinə dəyişən xərcləri gəlib, bu cəmi məhsul vahidinin satış qiymətinə bölməklə

165. əsaslı xərclərə nə aiddir?

- √ əsas fondların yaradılmasına sərf olunan xərclər;
- menecerlərin əmək haqqı xərcləri;
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;
- material xərcləri.
- əsas fəhlələrin əmək haqqı xərcləri;

166. Məhsulun maya dəyərinin quruluşu dedikdə nə başa düşülür?

- ümumi məhsul istehsalının həcmində maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- müxtəlif növ məsrəflərin dəyərində məhsulun tam maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- √ məhsulun tam maya dəyərində müxtəlif növ məsrəflərin xüsusi çəkisi;
- müəssisənin mənfəətində maya dəyərinin xüsusi çəkisi;
- müəssisənin illik məhsul dövriyyəsinin həcmində maya dəyərinin xüsusi çəkisi.

167. Hansı xərclər dəyişən xərclərə aiddir?

- əsas fondların amortizasiyası xərcləri
- √ əsas səxdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı
- müəssisənin baş mühasibinin əmək haqqı
- təmir təsərrüfatında işləyən fəhlənin əmək haqqı
- müəssisə direktorunun əmək haqqı

168. Hansı xərclər şərti sabit xərclərə aiddir?

- satın alınmış dəstləşdirici məmulatlar və yarımfabrikatların alınması xərcləri
- ✓ əsas fondların amortizasiyası xərcləri
- əsas xammal və materiala xərclər
- texnoloji ehtiyajlar üçün yanacaq xərcləri
- əsas istehsal fəhlələrin əmək haqqı

169. Kompleks xərclərə hansı xərclər aiddir?

- texnoloji məqsədlər üçün yanacağa çəkilən xərclər
- əsas sexdə işləyən əsas fəhlənin əmək haqqı
- xammal və əsas materiallara xərclər
- ✓ ümumi sex xərcləri
- texnoloji avadanlıqların amortizasiyası

170. Məhsulun sex maya dəyərinə daxil edilməyən xərc növü hansıdır?

- əsas və köməkçi materiallar
- köməkçi fəhlələrin əmək haqqı
- texnoloji avadanlıqların saxlanılmasına və istismarına çəkilən xərclər
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- əsas fəhlələrin əmək haqqı

171. İstehsalın həcmindən aslı olaraq xərclər necə qruplaşdırılır?

- müstəqim və sex xərcləri;
- qeyri-müstəqim və zavod xərcləri;
- ✓ müstəqim və qeyri-müstəqim xərclər;
- sadə və kompleks xərclər;
- sex və zavod xərcləri;

172. Zərərsizlik həddi nədir?

- məhsul satışından mədaxilin məhsulun texnoloji maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir.
- ✓ məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərinin kiçik olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun maya dəyərinin çox olduğu istehsalın həcmi göstərir;
- məhsul satışından mədaxilin məhsulun sex maya dəyərinə bərabər olduğu istehsalın həcmi göstərir;

173. İstehsal məsrəfləri iqtisadi elementlər üzrə necə qruplaşdırılır?

- xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri
- material, amortizasiya ayırmaları, nəqliyyat, satış və satışdan sonrakı servis xərcləri
- xammal, material, enerji, gələcək dövrün xərcləri, reklam xərcləri, zavoddaxili və zavoddan kənar nəqliyyat, su, qaz, cərimə və vergi və sair xərclər
- material xərcləri (geri qaytarılan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), amortizasiya ayırmaları, fəhlələrin əsas və əlavə əmək haqqı, fəhlələrin əlavə əmək haqqı, sosial ehtiyaclar ayırmalar və sair xərclər
- ✓ material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər

174. Aşağıdakılardan hansı zərərsizliyin təhlilinin əsas vəzifələrinə aid deyil?

- planlaşdırılan səviyyədə mənfəəti və tələbi təmin etməyə imkan verən bir məhsulun qiymətinin müəyyən edilməsi
- ən səmərəli istehsal texnologiyasının seçilməsi
- ✓ işçilərin sayının müəyyən edilməsi
- planlaşdırılmış mənfəəti əldə etmək üçün məhsulun satış həcminin müəyyən olunması
- zərərsizlik həddinin tapılması

175. Məhsul vahidinin kalkulyasiyasının xərc maddələri hansılardır?

- icarə, nəqliyyat, rabitə, reklam, texniki və texnoloji xərclər, sair istehsal və qeyri-istehsal xərcləri
- material xərcləri (qaytarılan, istifadəsi mümkün olan tullantıların dəyəri çıxılmaqla), əmək haqqı xərcləri, sosial sığorta ayırmaları, əsas fondların amortizasiyası və sair xərclər
- xammal və əsas materiallar, yanacaq, nəqliyyat xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sex və ümumzavod xərcləri
- qeyri-istehsal xərcləri, sex xərcləri, idarəetmə xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, nəqliyyat və rabitə xərcləri
- ✓ xammal və materiallar, texnoloji ehtiyaclar üçün yanacaq və enerji, istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı, istehsal fəhlələrinin əlavə əmək haqqı, sosial sığortaya ayırmalar, sex xərcləri, ümumzavod xərcləri

176. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi sex maya dəyərinin tərkibinə aid deyil?

- xammal, material, yarımfabrikat və dəstləşdirici məmulatlara sərf edilən xərclər
- istehsal fəhlələrinin əmək haqqı
- ✓ inzibati idarə işçilərinin əmək haqqı
- ümum sex xərcləri
- texnoloji avadanlıqlar üzrə amortizasiya ayırmalar

177. Məhsulun əməktutumluğu nədir?

- məhsul vahidinin istehsalına sərf edilən əməyin (adam-saatların) miqdarını göstərir
- işçilərin əmək haqqının azalması hesabına məhsulun maya dəyərinin azalmasını göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində əmək haqqı xərclərinin xüsusi çəkisidir
- müəssisədə məsul istehsalında iştirak edən işçilərin sayını göstərir
- məhsulun əməktutumunu göstərir

178. Məhsulun fondtutumluğu nədir?

- əsas fondların 1 manatına orta illik dəyərini istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən istehsal edilmiş məhsulun həcmi göstərir
- ✓ məhsulun maya dəyərində amortizasiya ayırmalarının xüsusi çəkisidir
- məhsul vahidinin düşən istehsal fondlarının dəyərini göstərir
- əsas fondların orta illik dəyərinin məhsulun maya dəyərində nisbətini göstərir
- istehsal edilmiş məhsulun 1 manatına düşən əsas fondların orta illik dəyərini göstərir

179. Müəssisənin idarə edilməsi xərcləri hansı növ xərc maddəsinə daxildir?

- texnoloji maya dəyərinə
- istehsaldankənar xərclərə
- ümum sex xərclərinə
- ✓ ümumzavod xərclərinə
- sex maya dəyərinə

180. Aşağıdakılardan hansı xərc maddəsi şərti-dəyişən xərclərə aiddir?

- ümum sex xərcləri
- sexin idarəetmə aparatının əmək haqqını
- ✓ istehsal fəhlələrinin əsas əmək haqqı
- müəssisənin idarə edilməsi xərcləri
- ümumzavod xərcləri

181. Müəssisədə məhsulun maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarına aid deyil:

- müəssisədə məhsulun istehsalına çəkilən material xərclərinin aşağı salınması
- müəssisədə məhsulun fondtutumunun aşağı salınması
- müəssisədə istehsaldankənar xərclərinin azaldılması
- ✓ müəssisədə işçilərin əmək haqlarının və onların sosial inkişafına xərclərin artırılması
- müəssisədə əmək məhsuldarlığının artırılması

182. İqtisadi səmərə nədir?

- Ölkə iqtisadiyyatının hər bir sahəsində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə il ərzində həyata keçirilən fəaliyyətlərin sayı

- ✓ Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan mütləq ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatının, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin və ya ayrılıqda hər bir müəssisənin müəyyən dövr əzində fəaliyyətindən alınan nisbi ölçüdə iqtisadi nəticə
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyəti ilə əlaqədar çəkilən xərclərin mütləq ölçüdə cəmi
- Ölkə iqtisadiyyatında, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində və ya ayrılıqda hər bir müəssisədə müəyyən dövr əzində fəaliyyətə cəlb edilən resursların dəyər ifadəsində cəmi

183. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərə göstəricisinə xasdır?

- xərc göstəricisidir
- nisbi göstəricidir
- ✓ mütləq göstəricidir
- faiz göstəricisidir
- müqayisəli göstəricidir

184. Aşağıdakı əlamətlərdən hansı biri səmərəlilik göstəricisinə xasdır?

- həcm göstəricisidir
- xərc göstəricisidir
- ölçüyə gəlməyən göstəricidir
- mütləq göstəricidir
- ✓ nisbi göstəricidir

185. Səmərəlilik göstəricisi hansıdır?

- istehsalə sərf olunan məsrəflər
- ümumi milli məhsul
- ✓ səmərə ilə onun əldə edilməsinə çəkilən xərclərin kəmiyyət nisbəti
- səmərə
- milli gəlir

186. Səmərəlilik meyarı nədir?

- İstehsal fəaliyyətinin nəticəsi olaraq istehsal edilmiş məhsulun ümumi həcmindən dəyər ifadəsidir
- İstehsal fəaliyyəti zamanı məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin faydalı hissəsidir
- ✓ İstehsal fəaliyyətinin son nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin gətirdiyi səmərədir
- İstehsal fəaliyyətində istifadə edilən bütün resursların istehlak həcmidir
- İstehsal fəaliyyətinin aralıq nəticəsi olaraq məhsul istehsalına çəkilmiş xərclərin kəmiyyətidir

187. Mütləq səmərəlilik nədir?

- ✓ səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmində nisbətidir
- əsaslı vəsait qoyuluşunun mənfəətə nisbətidir
- əldə olunan səmərənin kəmiyyətcə miqdarıdır
- əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğidir
- əldə olunmuş səmərənin keyiyyətini xarakterizə edir

188. Nisbi (müqayisəli) səmərəlilik nədir?

- səmərənin əsaslı vəsait qoyuluşunun məbləğinə nisbətidir
- əsaslı vəsait qoyuluşu həcmindən səmərəyə nisbətidir
- istehsal daxili ehtiyatlardan istifadə göstəricisidir
- səmərəliliyin orta göstəricisidir
- ✓ variantlar üzrə cari xərclərin fərqinin əsaslı vəsait qoyuluşlarının fərqinə nisbətidir

189. Müqayisəli (nisbi) səmərəlilik göstəricisi nə üçün hesablanır?

- layihə variantları üzrə ayrı-ayrılıqda gözlənilən gəlirlərin hesablanması üçün tətbiq edilir
- müəssisənin mənfəətini hesablamaq üçün tətbiq edilir

- layihə variantları üzrə gözlənilən məsrəflərin müqayisəsi üçün tətbiq edilir
- ✓ layihə variantlarından ən sərfəsinin seçilməsi məqsədilə hesablanır və tətbiq edilir
- layihə variantları üzrə sərf ediləcək investisiyanın həcmi hesablamq üçün tətbiq edilir

190. Aşağıdakılardan hansı istehsalın səmərəliliyini əks etdirir?

- anbarında material ehtiyatlarının artması
- məhsulun satış həcmi azalması
- avadanlıqların istifadəsiz qalma müddətinin artması
- hazır məhsul anbarında məhsul ehtiyatlarının artması
- ✓ məhsulun əmək-tutumunun azaldılması

191. Hazırlıq ehtiyatının həcmi necə hesablanır?

- materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta nisbəti kimi
- ✓ materialdan orta günlük məsrəf norması materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxta vurulur
- istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcmi materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal hazırlanmasına sərf edilən istehlakı üçün vaxta nisbəti kimi
- materialdan orta günlük məsrəf norması istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsalın həcminə vurulur
- materialın kəmiyyət və keyfiyyətə qəbuluna və istehsal istehlakı üçün hazırlanmasına sərf edilən vaxt dövriyyə vəsaitlərinin orta qalıqına vurulur

192. Məmulat üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidinin material tutumu göstəricisinə nisbəti kimi
- ✓ məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- məmulat vahidi üzrə material məsrəfi normasının həmin məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
- məmulatın istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin məmulat vahidinin material tutumu göstəricisinə vurulur

193. Hissə (detal) üzrə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- ✓ hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidi üzrə material məsrəfi normasına vurulur
- hissənin (detalın) hər vahidi üzrə material məsrəfi normasına hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcminə nisbəti kimi
- hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidinin material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- hissənin (detalın) sayının həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumu göstəricisinə nisbəti kimi
- hissənin (detalın) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş həcmi həmin hissə (detal) növünün vahidinin material tutumu göstəricisinə vurulur

194. Oxşarlığa görə hesablama metodu ilə materiala tələbat necə hesablanır?

- məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsala vurulur
- məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi normasına vurulur
- ✓ məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalının hasilinə vurulur
- məsrəf norması hələlik olmayan məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi oxşar məmulatın (hissənin) material məsrəfi normasına nisbəti kimi
- oxşar məmulatın (hissənin) istehsal proqramında nəzərdə tutulmuş istehsal həcmi onun material məsrəfi norması ilə yeni məhsulun oxşar məhsuldan fərqləndirici cəhətlərini nəzərə almaq üçün istifadə edilən düzəldici əmsalın hasilinə vurulur

195. Müəssisədə mövsümi ehtiyat hansı hallarda yaranır?

- gələcəkdə xammal və materiala tələbin artması ehtimalı ilə
- ✓ xammal və materialın istehsalı və ya tədarükünün mövsümi olması ilə əlaqədar
- iki məhsul-göndərmə (alma) arasındakı vaxt intervalında müəssisənin ahəngdar işləməsini təmin etmək məqsədilə
- istehsal prosesinin fasiləsizliyi ilə əlaqədar

- müəssisənin xammal və materialla təminatında onun miqdarı, və ya vaxtaşırılığında kənarlaşma-lar baş verən zaman istehsalın fasi-lə-siz-liyini təmin etmək məqsədilə

196. Transzit norması nədir?

- ✓ istehsalçı müəssisədən bir sifarişlə bir istehlakçıya göndiriləcək məhsulun minimum həcmidir
- istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmnin minimum miq-dar-ıdır
- istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndiriləcək məhsulun maksimum həcmidir
- istehsalçı müəssisədən bir il ərzində bir istehlakçıya göndiriləcək məhsulun minimum həcmidir
- istehlakçının istehsalçıya bir dəfəyə göndərmək üçün öhdəsinə götürdüyü material həcmnin maksimum miq-da-rıdır

197. Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilir?

- ✓ məhsulun reallaşdırılmasının forma və me-tod-larının, onun istehlakçılara çatdırılması üsullarının seçilməsi
- müəssisədə heyətin fəaliyyətinin səmərəli təşkili
- müəssisədə innovasiya prosesinin təşkili
- iş qüv-vəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndiril-məsinin təşkili
- müəssisədə istehsalın material re-surs-lar və texniki va-si-tə-lər-lə təmin edilməsinin təşkili

198. Firma birbaşa satış sisteminin üstünlüyünə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- məhsulun son istehlakçıya bila-va-sitə çatdırılması ilə əlaqədar xərclərin azalması
- əmtəə ehtiyatlarının yaradılması ilə əla-qə-dar istehsaldankənar xərclərin azalması
- əmtəənin hərəkəti ilə bağlı risklərin azalması
- əlaqələrin sayının azalması
- ✓ son istehlakçılarla mü-tə-madi olaraq sıx əlaqələr saxlanması

199. Müəssisədə satış sistemləri onların təşkilinə görə necə qruplaşdırılır?

- daxili və xarici satış sistemləri
- əsas və köməkçi satış sistemləri
- analitik və sintetik satış sistemləri
- ✓ birbaşa və dolaylı satış sistemləri
- intensiv və selektiv satış sistemləri

200. Müəssisədə satış sistemləri vasitəçilərin sayına görə necə qruplaşdırılır?

- birbaşa, dolaylı və qarışıq satış sistemləri
- ✓ intensiv, selektiv və xüsusi satış sistemləri
- analitik, sintetik və eksperimental satış sistemləri
- daxili, xarici və qarışıq satış sistemləri
- əsas, köməkçi və xidmətedici satış sistemləri

201. Aşağıdakı prinsiplərin hansından marketing şöbəsi yaradılarkən istifadə edilmir?

- ✓ ahəngdarlıq prinsipi üzrə təşkil
- funksional prinsip üzrə təşkil
- əmtəə istehsalı prinsipi üzrə təşkil
- bazar prinsipi üzrə təşkil
- əmtəə-bazar prinsipi üzrə təşkil

202. Aşağıdakılardan hansı marketingin funksiyalarına aiddir?

- əmək məhsuldarlığının artırılması yollarının müəyyən edilməsi
- xammal tələbatının müəyyən edilməsi
- ✓ əmtəələrin satış bazarlarının müəyyənləşdirilməsi
- işçilərin sayının planlaşdırılması
- avadanlıqlara tələbatın müəyyən edilməsi

203. Aşağıdakılardan hansı marketingin idarə edilməsi prosesinə aid deyil?

- marketing tədbirlərinin həyata keçirilməsi
- ✓ materiallara tələbatın hesablanması
- bazar imkanlarının təhlili
- məqsədli bazarın seçilməsi
- marketing kompleksinin işlənilib hazırlanması

204. Aşağıdakılardan hansı satış kanalında olan axınlara daxil edilir?

- ✓ sifarişlər axını
- resurs axını
- iqtisadi axın
- tələb axını
- iş qüvvəsinin axını

205. Aşağıdakılardan hansı satış kanalında olan axınlara daxil edilmir?

- informasiya axını
- ✓ iş qüvvəsinin axını
- mülkiyyət hüququnun axını
- fiziki axın
- maliyyə axını

206. Aşağıdakılardan hansı satışın planlaşdırılmasına aid edilir?

- əmək haqqının müəyyənəndirilməsi
- müəssisədə innovasiya prosesinin planlaşdırılması
- ✓ əlavə xidmətlərin, xarici ticarət əməliyyatlarının, reklam fəaliyyətinin planlaşdırılması
- maddi-texniki təminat planlarının tərtib etmə
- müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatın planlaşdırılması

207. Aşağıdakılardan hansı satışın təşkilinə aid edilmir?

- ✓ iş qüvvəsi və istehsal vasitələrinin məkan baxımından düzgün əlaqələndirilməsinin təşkili
- ticarət kommunikasiyalarının, hüquqi və iddia işlərinin təşkili
- informasiya-dispetçer xidmətinin hesablaşmalarının hazırlanmasının təşkili
- əmtənin hərəkəti texnologiyası
- tələbin stimullaşdırılmasının və reklam fəaliyyətinin təşkili

208. Müəssisənin marketing sistemi aşağıdakı məsələlərin həllində iştirak etmir:

- məhsul (xidmət) çeşidi və qiymətinin planlaşdırılmasında
- ✓ plan üzrə işin yerinə yetirilməsi üçün zərur olan işçilərə tələbatın hesablanması
- potensial (real) tələbatın və ödənilməyən ehtiyacların müəyyən edilməsində
- bazarda mövcud olan tələbatın mümkün qədər çox ödənilməsinə nail olmaq məqsədilə tədbirlər sisteminin işlənilib hazırlanmasında
- bazarın kompleks öyrənilməsində (tədqiqində)

209. Maddi-texniki təminat nədir?

- müəssisəni zəruri həcmdə maliyyə resursları ilə təmin edilməsi prosesidir
- ✓ müəssisədə istehsalın material resursları və texniki vasitələrlə təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə innovasiya prosesinin həyata keçirilməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə investisiya fəaliyyətinin tələb olunan həcmdə maliyyələşməsinin təmin edilməsi prosesidir
- müəssisədə istehsalın yüksək ixtisaslı karlarla təmin edilməsi prosesidir

210. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas vəzifələrinə aid deyil?

- material resurslarını ən səmərəli yolla əldə etmək, istehsalı xammal və materiallarla birqərdar, tam və vaxtında təmin etmək
- məhsul-göndərənlərlə səmərəli təsərrüfat əlaqələndirini qurmaq
- maddi-texniki təminat planlarını tərtib etmək

- maddi-texniki təminat xidmətinin strukturunu təkmilləşdirmək
- ✓ müəssisənin əmək resurslarına olan tələbatının təmin edilməsi

211. Aşağıdakılardan hansı maddi-texniki təminatın əsas funksiyalarına aid deyil?

- material resurslarının müəssisəyə gətirilməsi, qəbulu və qorunub saxlanması işləri üzrə nəzarətin təşkil edilməsi
- səmərəli təminat formasının seçilməsi və onun iqtisadi cəhətdən əsaslandırılması
- material resurslarına sifarişləri yoxlamaq üçün ümumi-ləş-diriji hesablamaların aparılması və yekun sifariş-lərin tərtibi
- istehsal bölmələrində məhsul istehsalına lazım olan xammal və materiallara tələbatın – sifarişlərin müəyyən edilməsi
- ✓ müəssisənin idarəetmə aparatının işini təkmilləşdirmək

212. Müəssisənin avadanlığa ehtiyacı hansı hallarda yaranmır?

- avadanlıqlar fiziki və mənəvi cəhətdən köhnədikdə
- müəssisənin buraxdığı məhsulun komplektləşdirilməsi (dəstədirilməsi) zəruriliyi yarandıqda
- avadanlıqlar mənəvi cəhətdən köhnədikdə
- müəssisənin istehsal gücünü artırmaq zərurəti yarandıqda
- ✓ əməyin stimullaşdırılmasına ehtiyac yarandıqda

213. Müəssisənin maddi-texniki təminatının mərhələlərinə aid deyil:

- sifarişlər zənbilinə (istehsal proqramına) və məsrəf normalarına görə material resurslarına tələbatın müəyyən edilməsi
- potensial məhsul göndərənlərin siyahısının işlənilib hazırlanması
- seçilmiş məhsul göndərənlə (və ya vasitəçi ilə) danışıqların aparılması və kontraktın bağlanması
- ✓ məhsulun satış strategiyasının müəyyən olunması
- təfsilləşdirmə (spesifikasiya) sənədinin tərtibi, zəruri materialların texniki xarakteristikasının hərtərəfli müəyyən olunması

214. Aşağıdakı əlamətlərin hansından bazar segmentinin öyrənilməsində istifadə olunmur?

- coğrafi əlamətlər
- ✓ təşkilati əlamətlər
- psixografik əlamətlər
- məhsula ehtiyac əlamətlər
- demografik əlamətlər

215. Aşağıdakı əlamətlərin hansından bazar segmentinin öyrənilməsində istifadə olunur?

- texnoloji əlamətlər
- təşkilati əlamətlər
- iqtisadi əlamətlər
- ✓ psixografik əlamətlər
- texniki əlamətlər

216. Marketing nədir?

- müəssisənin istehsal fəaliyyətini səmərəli maliyyələşdirilməsi mexanizmidir
- ✓ bazarın kompleks təhlili və proqnozlaşdırılması prosesisidir
- bazarda məhsulun satışı ilə əlaqədar kontraktların bağlanması prosesisidir
- idarəetmənin metodlarından biridir
- müəssisənin xammal və materiallarla təminatı prosesisidir

217. Ticarət vasitəçilərinə aid deyil:

- agentlər
- distributerlər
- kommissiyajerlər
- ✓ konsaltinq təşkilatı
- dilerlər

218. Aşağıdakılardan hansı marketingin funksiyalarına daxil deyil?

- istehsalın optimal strukturunun müəyyən edilməsi
- satışdan sonrakı xidmətin təşkili
- yeni istehlakçıların tapılması və seçilməsi
- ✓ məhsul göndərənlərlə hesablaşmaların səmərəli təşkili
- məhsul çeşidinin planlaşdırılması

219. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin marketinq fəaliyyətinə aid deyil?

- müəssisələrin istehsal həcmnin (təklifinin) bazarın mövcud potensial tələblərinə uyğunlaşdırılma bilmə imkanlarının araşdırılması
- müəssisənin istehsal etdiyi məhsula tələbatın, başqa sözlə, məhsul bazarının yaradılmasına və formalaşdırılmasına fəal təsir göstərilməsi
- müəssisədə məhsulların reallaşdırılması şəraitinə, tələbatın dəyişməsinə və s. bu kimi məsələlərə çevik münasibətlərin göstərilməsinə nəzarət edilməsi
- bazarda məhsullara olan potensial tələbatın və ehtiyacların həcmnin, onun dinamikasının, şəraitinin, hadisələrin real gedişinin və onun inkişaf perspektivlərinin dəqiq nəzərə alınması
- ✓ işçilərin əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi üçün tədbirlərin işlənilib hazırlanması

220. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı kombinəlmə üçün səciyyəvi deyildir?

- kombinata daxil olan istehsalların texniki-iqtisadi vəhdəti
- vahid nəqliyyat bazası
- müxtəlif istehsalların ərazicə birliyi
- ✓ vahid satış şəbəkəsinin olması
- vahid enerji sistemi

221. Aşağıdakılardan hansı kombinələşdirmənin səciyyəvi xüsusiyyəti hesab olunur?

- istehsalın yalnız sifarişlər əsasında olması, sifariş edilmiş məhsulların bir neçə müəssisə tərəfindən istehsalı
- müxtəlif müəssisələrin istehsalı olan hissə və qovşaqların bir müəssisədə son məhsul formasında yığılması
- istehsal prosesinin yalnız bir müəssisədə baş verməsi, istehsal olunmuş məhsulların istehlakçıya çatdırılmasında heç bir vasitəçidən istifadə edilməməsi
- ✓ müxtəlif istehsalların birliyi, kombinata daxil olan müəssisələrin texniki-iqtisadi vəhdəti, vahid enerji sistemi və nəqliyyat bazası
- istehsal prosesinin mərhələləri arasındakı ahəngdarlıq, müəssisələrin mülkiyyətçisinin eyni şəxs olması, vahid mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi

222. Kombinələşmənin əsas şərti nədir?

- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələr arasında bazarın bölüşdürülməsidir
- eyni bir ərazidə analogi müəssisələrin cəmləşdirilməsidir
- müxtəlif profilli istehsalların eyni bir ölkədə yerləşdirilməsidir
- ✓ müxtəlif profilli istehsalların eyni bir məkanda təmərküzləşdirilməsidir
- kombinata daxil olan müxtəlif müəssisələrdə eyni texnoloji avadanlıqlardan istifadə edilməsidir

223. Qarışıq kombinələşmə tipi nə vaxt olur?

- ✓ xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınanda
- xammal ardıcıl emal olunanda
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal edilən hissə və qovşaqlar bir müəssisədə hazır məhsul kimi yığılanda
- məhsulun həm istehsalı, həm də satışı bir müəssisədə cəmləşəndə
- xammal kompleks emal olunanda

224. Sənayedə kombinələşdirmə nədir?

- istehsalın daha iri müəssisələrdə təmərküzləşməsi prosesidir
- oxşar məhsulları istehsal edən müxtəlif müəssisələrin bir mərkəzdən idarə edilməsidir
- müəssisələrin fəaliyyətlərinin dövlət tərəfindən əlaqələndirilməsidir
- birlik və müəssisələrin istehsal etdiyi məhsulların növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayının artması prosesidir
- ✓ texnoloji və təşkilati baxımdan əlaqəli olan müxtəlif sahələrdə məxsus ayrı-ayrı istehsalların vahid istehsal kompleksində birləşdirilməsi

225. Üfiqi kombinləşmə tipinin səciyyəvi xüsusiyyəti hansıdır?
- bu, xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
  - bu, əlaqəli istehsalların hamısında istehsal həcmələrinin böyüməsini nəzərdə tutur
  - ✓ bu, ilkin xammalın emalının bir neçə axınının mövcudluğunu nəzərdə tutur ki, nəticədə bir neçə sahənin məhsulu alınır
  - bu, xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsulun, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsulların alınmasını nəzərdə tutur
  - bu, xammalın bir-biri ilə əlaqəli bir neçə müəssisədə hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
226. İstehsalın ictimai təşkili formaları hansılardır?
- ✓ istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, kooperativləşdirilməsi və kombinləşdirilməsi
  - istehsalın mexanikləşdirilməsi, kompleks mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kompleks avtomatlaşdırılması
  - istehsalın təmərküzləşdirilməsi, ixtisaslaşdırılması, mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması
  - istehsalın elektrikləşdirilməsi, mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması və kimyalaşdırılması
  - fərdi, seriyalı və kütləvi istehsal
227. Nisbi təmərküzləşdirmə nədir?
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
  - ✓ sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
  - sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin artmasıdır
  - sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
  - sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır
228. Aşağıdakı cəhətlərdən hansı təmərküzləşmə prosesinə xasdır?
- məhsul istehsalının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
  - eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin hamısının bir mərkəzdən idarə edilməsi
  - eyni məhsulu istehsal edən müəssisələrin sayının artması
  - məhsul bazarının müəssisələr arasında bərabər bölünməsi
  - ✓ məhsul istehsalının iri müəssisələrdə cəmlənməsi
229. Təmərküzləşmənin formaları hansılardır?
- fərdi, seriyalı və kütləvi
  - istehsal, satış, idxal və ixrac
  - aqreqat, mexaniki, texniki
  - konstruksiya, texnoloji ardıcılıq, son məhsul istehsalı və təşkilati-təsərrüfat
  - ✓ aqreqat, istehsal-texniki və texnoloji
230. Müəssisənin ölçüsü nədir?
- Bu, istehsalın ölçüsüdür
  - İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin istehsal xərclərinin həcmi ilə müəyyən olunur
  - istehsal prosesinin nəticəsini ifadə edir və natural, əmək və ya dəyər göstəricilərində məhsulun kəmiyyəti ilə müəyyən olunur
  - ✓ istehsal prosesinin təşkili formalarının kəmiyyət xarakteristikasıdır və müəssisədə toplanmış maddədi və əmək resurslarının məcmusu ilə, həmçinin istehsalın ölçüsü ilə müəyyən olunur
  - İstehsal prosesinin nəticəsi olmaqla müəyyən dövr ərzində müəssisənin əldə etdiyi mənfəətin həcmi əks etdirir
231. Fərdi əmək bölgüsü nədir?
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
  - müəssisə miqyasında istifadə olunan insan əməyinin, tətbiq edilən texnikanın xüsusiyyətləri əsasında bir sıra funksiya və əməliyyatlar üzrə öz tərkib hissələrinə parçalanmasıdır
  - ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
  - ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır
  - iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
232. İxtisaslaşdırma nədir?

- müəssisənin mümkün olan bütün fəaliyyət sferalarına daxil olmasıdır
  - müəssisənin nisbətən uzun müddətə müəyyən bazar segmentinə uyğun fəaliyyətidir
  - müəssisənin həmişə eyni istehlakçılara xidmət göstərməsi və məhsul satmasıdır
  - müəssisənin həmişə eyni məhsul göndərənlərlə işləməsidir
- ✓ konstruktiv quruluşuna, hazırlanma texnologiyasına və iqtisadi təyinatına görə həmcins məhsul istehsalın məhdud sayda müəssisələrdə təmərküzləşməsidir

233. İxtisaslaşdırma necə meydana çıxır?

- istehsalın iri müəssisələrdə cəmlənməsi nəticəsində
- ✓ əmək bölgüsünün inkişafı və dərinləşməsi nəticəsində
- müxtəlif istehsalların bir müəssisədə birləşməsi nəticəsində
  - müəssisələr arasında uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələrinin yaranması nəticəsində
  - müəssisələrin ölçüsünün böyüməsi nəticəsində

234. İstehsalın kooperasiyalaşdırılması nədir?

- bir-birinin fəaliyyət nəticələrinə ehtiyacı olan müəssisələrin öz aralarında əmtəə və xidmətlərlə hesablaşmaları prosesidir
  - ölkədə hər hansı məhsul istehsal etmək məqsədilə xarici investorların cəlb edilməsidir
  - bazar segmentini ələ keçirmək üçün müəssisələrin gizli razılığıdır
- ✓ müəyyən bir məhsulun birgə istehsalı ilə məşğul olan müəssisələr arasındakı uzunmüddətli təsərrüfat əlaqələri formasıdır
- müəssisələrin hər hansı məhsulun birgə istehsalı üçün yaratdıqları birlik formasıdır

235. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
  - müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
  - eyni adlı məhsulların bazarda satışının yalnız bir müəssisədə cəmləşməsidir
  - özünün konstruktsiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
- ✓ özünün konstruktsiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, tətbiq sahəsi məhdud olan, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə təmərküzləşməsidir

236. Müəssisədaxili ixtisaslaşdırma nədir?

- ✓ müəyyən texnoloji əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün onların sex, istehsal sahəsi və iş yerləri arasında bölüşdürülərək cəmləşdirilməsidir
- özünün konstruktsiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir müəssisədə cəmləşməsidir
  - istehsal prosesinin və iş yerlərinin səmərəli və yüksək məhsuldarlıqlı texnika ilə təmin olunmasıdır
  - özünün konstruktsiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə analoq təşkil edən, istehsalı uzun dövr üçün təkrarlanan məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
  - ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir

237. Sahə üzrə ixtisaslaşma nədir?

- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün geniş nomenklaturada məhsul istehsalının müəyyən dövr üçün bir sahədə cəmləşməsidir
  - özünün konstruktsiya-sına, hazırlanma texnologiyasına görə fərqli olan istehsalların bir sahədə cəmləşməsidir
  - iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
  - iqtisadi əməkdaşlıq birliklərinə daxil olan ölkələrin müəyyən məhsulların istehsalı və satışı üzrə ixtisaslaşmasıdır
- ✓ ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır

238. Texniki əmək bölgüsü nədir?

- istehsal prosesləri arasında olan texnoloji fərqlərdir
  - iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
  - sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
- ✓ müəssisə miqyasında istehsal fəaliyyətinin müxtəlif növləri üzrə tərkib hissələrinə – sex və istehsal sahələrinə - ayrılmasıdır
- ayrı-ayrı iş yerlərində tətbiq olunan texnika və texnologiyanın fərqli olmasıdır

239. Ümumi əmək bölgüsü nədir?

- ✓ iqtisadiyyatın iri sahələrə – sənaye, kənd təsərrüfatı, nəqliyyat və s. bu kimi sahələrə bölünməsidir
- istehsal proseslərində müasir texnika və texnologiyanın tətbiq edilməsidir
- sənayenin, kənd təsərrüfatının və başqa sahələrin daxilində müxtəlif müstəqil sahələrin (alt sahələrin) əmələ gəlməsidir
- ictimai və ya şəxsi tələbatı ödəmək üçün məhdud nomenklaturada məhsul istehsalının nisbətən uzun dövr üçün hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə bu işə hər hansı sahənin uyğunlaşdırılmasıdır
- ölkənin beynəlxalq bazarlarda bir məhsul üzrə ixtisaslaşmasıdır

240. Təmərküzləşmənin mütləq mənada artması nədir?

- sahəyə daxil olan müəssisələrin ölçülərinin azalmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin işçilərinin sayının artmasıdır
- sahənin ümumi istehsalında iri müəssisələrin payının artmasıdır
- ✓ sahəyə daxil olan müəssisələrin orta ölçüsünün artmasıdır
- sahəyə daxil olan müəssisələrin əsas fondlarının dəyərinin artmasıdır

241. Aqreqat təmərküzləşməsi necə baş verir?

- müəssisədə qurulmuş aqreqat və avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- müəssisədə köməkçi və xidmətedici bölmələrin sayının artırılması yolu ilə
- köməkçi və xidmətedici təsərrüfatlarda avadanlıqların sayının artırılması yolu ilə
- ✓ aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dəyişməyə güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə

242. İstehsal-texniki təmərküzləşmə necə baş verir?

- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dəyişməyə güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların sayının azaldılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqlardan istismarda olanların sayının artırılması yolu ilə

243. Texnoloji təmərküzləşmə necə baş verir?

- ✓ qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün artırılması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması yolu ilə
- müəssisədə qurulmuş avadanlıqların əsaslı təmiri və modernləşdirilməsi yolu ilə
- aqreqat və avadanlıqların texnoloji strukturunda dəyişməyə güclülərin, məhsuldarlığı yüksək olanların payının artması yolu ilə
- qurulmuş avadanlıqların sayca çoxaldılması ilə yanaşı həm də onlardan hər birinin gücünün azaldılması yolu ilə

244. Sənayedə təmərküzləşmənin hansı forması daha səmərəli hesab edilir?

- ✓ ixtisaslaşmış istehsalın təmərküzləşməsi
- universal müəssisələrin ölçülərinin artırılması
- avadanlıqların güc vahidlərinin artırılması yolu ilə təmərküzləşmə
- müəssisələrdə eyni tip avadanlıqların sayının artırılması
- kombinəlanmış istehsalın təmərküzləşməsi

245. Aşağıdakı sənaye sahələrində iri müəssisələr tam üstünlüyə malikdir:

- yeyinti sənayesi; yüngül sənaye, gön-dəri və ayaq-qabı sənayesi, metal emalı sənayesi, kombinəlanmış yem istehsalı
- ağac emalı və mebel, sellüloz – kağız, poliqrafiya, tikinti materialları, toxuculuq, balıq, konserv sənaye sahələri
- ✓ elektroenergetika, neft emalı, qara və əlvan metallurgiya, kimya və neft-kimya sənayesi, sement istehsalı, maşınqayırma, şüşə və çini-saxsı sənayesi
- istehlak malları istehsalı, istehsal vasitələrinin istehsalı, tikinti materialları sənayesi, emal sənayesi
- bədii məmulatlar istehsalı, musiqi alətlərinin hazırlanması, oyuncaq istehsalı, kimyəvi təmizləmə və boya, dəftərxana ləvazimatı istehsalı

246. Texnoloji mərhələ üzrə kooperativləşdirmə nədir?

- son hazır məhsulun istehsalı üzrə ixtisaslaşmış baş müəssisə əlaqədar müəssisələrdən hissə və qovşaqlar almaqla məhsulun istehsalı işini tamamlayır
- √ bir müəssisə digərinə müəyyən yarımfabrikatlar göndərir və ya onun üçün məhsul istehsalı texnologiyasının müəyyən bir mərhələsinin icrasını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə əməkdaşlıq etdiyi müəssisələrin məhsullarının daxili və xarici bazarda satışını həyata keçirir
- baş müəssisə kooperasiyaya daxil olan zavodlardan elektrik mühərrikləri, generatorlar, nasoslar, kompressorlar və s. kimi məmulatlar almaqla hazır məhsulun istehsalını tamamlayır

247. əşya formasında ixtisaslaşdırma nədir?

- istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bir neçə müəssisə arasında bölünməsidir
- sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının bu və ya digər bir müəssisədə təmərküzləşdirilməsidir
- √ bilavasitə istehlakçıya çatan hazır məhsul istehsalının bu və ya digər bir müəssisədə cəmləşdirilməsidir
- sonradan istehsalda istifadə edilmək və hazır məhsulu dəstləşdirmək məqsədilə onun ayrı-ayrı hissələrinin buraxılışının müxtəlif müəssisələr arasında bölünməsidir
- müəssisənin əmək predmetinin emalı mərhələlərindən birinin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsidir

248. İxtisaslaşdırma səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?

- əşya, hissə, texnoloji mərhələnin miqdarı və sayı
- √ sənayedə müstəqil sahələrin sayı; ixtisaslaşmış sahə məhsulunun ümumi istehsaldakı payı, müəssisənin istehsal etdiyi əsas məhsulun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi, növü, tipi, ölçüsü və modellərin sayı, ixtisaslaşmış müəssisələr və sexlərin ümumi istehsaldakı payı
- sənaye sahəsinin ümumi həcmi, sahədəki müəssisələrin sayı, sahədə işləyənlərin orta illik sayı, sahədə əmək haqqı fondu, sahəyə illik vəsait qoyuluşu
- ixtisaslı fəhlələrin ümumi sayı, ixtisaslaşmış müəssisələrin ümumi sayı, texnoloji mərhələlərin sayı
- hissə və məhsulun sahə üzrə məbləği, sahənin ümumi sənaye məhsulunda xüsusi çəkisi

249. Kooperativləşmə səviyyəsini səciyyələndirən göstəricilər hansılardır?

- məhsul istehsalında iştirak etmiş müəssisələrin sayı və maya dəyərində ən böyük payın xüsusi çəkisi
- bir iş yerinə düşən hissə-əməliyyatların sayı, əməliyyatların təhkimolunma əmsali, bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, istehsaldakı texnoloji mərhələ və sahələrin sayı
- √ bir müəssisə ilə kooperasiya əlaqələrinə girmiş müəssisələrin sayı, məhsulun maya dəyərində «satın alınmış yarımfabrikat və məmulatlar» adlı xərc maddəsinin xüsusi çəkisi, bir müəssisə və sahə üzrə rayondaxili və rayonlararası kooperativləşdirmənin nisbəti
- aqreqatların müştərək istifadəsi, hissələrin sayı, texnoloji proseslərdə iştirak edən müəssisələrin sayı
- ixtisaslaşmış sex və istehsal sahələrinin xüsusi çəkisi

250. Mərkəzləşdirilmiş tökmə müəssisəsinin ixtisaslaşma formasını göstərin.

- istehsal-texniki formada
- əşya formasında
- √ texnoloji mərhələ üzrə
- avadanlıq formasında
- hissə formasında

251. Müəssisə miqyasında ixtisaslaşdırmanın formaları hansılardır?

- √ əşya, hissə və texnoloji mərhələ üzrə
- əşya, texniki, mexaniki
- fiziki, aqreqat, texnoloji mərhələ üzrə
- hissə, istehsal-texniki, mexaniki
- aqreqat, əşya və istehsal-texniki

252. Rayonlararası kooperativləşdirmə nədir?

- √ kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yerləşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə zamanı 2 qonşu ölkənin sərhəd rayonlarında olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələri yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır
- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır

- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır

253. Sahədaxili kooperativləşdirmə nədir?

- belə kooperasiya əlaqələri müxtəlif sahələrin müəssisələri arasında yaranır
- kooperativləşdirmənin bu formasında təsərrüfat əlaqələri müxtəlif rayonlarda yertəşdirilmiş müəssisələr arasında baş verir
- belə kooperativləşdirmə iqtisadi rayonun daxilində olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- belə kooperativləşdirmə ayrı-ayrı ölkələrdə olan müəssisələr arasında təsərrüfat əlaqələrinin yaradılmasına əsaslanır
- ✓ belə kooperasiya əlaqələri eyni sahənin iki və daha çox müəssisələri arasında yaranır

254. Neftayırma müəssisələri üçün kombinəlaşmənın hansı forması səciyyəvidir?

- xammalın ardıcıl emalı
- ✓ xammalın kompleks emalı
- tullantılardan istifadəyə əsaslanan
- şaquli kombinəlaşdirmə
- texnoloji mərhələ üzrə

255. Aşağıdakılardan hansı kombinəlaşdirmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə edir?

- ✓ xammal və materialların daşınma xərclərinə ciddi qənaət olunur
- məhsulun rəqabət qabiliyyəti yüksəlir
- məhsulların satış sürəti artır
- avadanlıqların boşdayanma halları azalır
- idarəetmənin çevikliyi artır

256. Aşağıdakılardan hansı kombinəlaşdirmənin iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə etmir?

- kombinatın əsas istehsallarında əmək predmetləri və vasitə-lərinə, iş qüvvəsinə çəkilən xərclərə qənaət
- istehsal ehtiyatları həcmının ciddi surətdə azalması
- ✓ müəssisənin istehsal quruluşunun sadəliyi
- istehsalın təşkili ilə əlaqədar olan vəsaitə qənaət
- xammal, hazır məhsul və yarımfabrikatların daşınma xərclərinə qənaət

257. Kombinəlaşdirmə səviyyəsi hansı göstəricilərlə ölçülür?

- sənaye sahələri üzrə göstəricilər, ərazi üzrə göstəricilər
- əl ilə idarə olunan universal dəzgahların sayı, xüsusi və ixtisaslaşdırılmış dəzgahların sayı, universal yarımavtomat və avtomat dəzgahların sayı, aqreqat dəzgahların dəyəri və bunların dəzgah parkının ümumi dəyərləridə xüsusi çəkisi
- əməyin mexanikləşmə səviyyəsi, fəhlələrin ümumi sayı, müəssisələrin sayı
- kombinatların istehsal etdiyi məhsulların sayı, dəyəri, ixracdakı payı, əməyin texniki silahlanması səviyyəsi
- texnoloji mərhələ və sahələrin sayı, kombinatda məhsul istehsalının həcmi və onun ümumi istehsalda xüsusi çəkisi; kombinatların işçi heyətinin ümumi istehsal işçi heyətində xüsusi çəkisi; kombinatların əsas fondlarının dəyəri və ümumi istehsal əsas fondlarında xüsusi çəkisi

258. Şaquli kombinəlaşmənın səciyyəvi xüsusiyyəti nədir?

- ✓ xammalın ardıcıl olaraq emal edilərək yarımfabrikat və hazır məhsula çevrilməsini nəzərdə tutur
- ayrı-ayrı müəssisələrdə istehsal olunan qovşağ və hissələr bir müəssisədə son məhsul kimi yığılır
- müxtəlif müəssisələrdə istehsal olunan məhsullar bir müəssisə tərəfindən satılır
- xammalın bir növünün ardıcıl emalından əsas yarımfabrikat və ya hazır məhsul, tullantılardan isə əlavə yarımfabrikat və ya əlavə hazır məhsullar alınır
- xammalın kompleks emalını nəzərdə tutur

259. İdrəetmə aparatının ən geniş yayılmış sxemi hansıdır?

- məqsədli-proqram
- xətti
- funksional
- matris sxemi
- ✓ xətti-funksional

260. Bunlardan hansı müəssisənin idarəetmə mexanizminə aid olunmur?

- √ istehsal fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması
- idarəetmə prinsipləri və funksiyaları
- idarəetmənin funksional quruluşu
- iqtisadi və hüquqi qanunlar və məhdudiyyətlər
- məlumatlar və onların işlənmə üsulları

261. İdarəetmənin hansı prinsipi heyət üzvlərinin mənafeələrinin vəhdətinin nəticəsidir?

- Təşəbbüskarlıq prinsipi
- Səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi
- Heyət üçün iş yerinin stabilliyi prinsipi
- Şəxsi mənafeələrin ümumi mənafeyə tabe olması prinsipi
- √ Korporativ (müttəfiqlik) əhval-ruhiyyəsi prinsipi

262. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aid deyil?

- qayda prinsipi
- intizam prinsipi
- √ ahəngdarlıq prinsipi
- istiqamətlərin vəhdəti prinsipi
- ədalət prinsipi

263. Bunlardan hansı idarəetmənin iqtisadi metodunun mexanizminə aid olunmur?

- √ təlimat
- vergi
- gəlir və mənfəət
- əmək haqqı
- qiymət

264. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin inzibati metodun təsir vasitələrinə aid edilmir?

- göstərişlər
- √ əxlaq normaları
- qərar
- normativlər
- qayda

265. Menecment nədir?

- menecment idarəetmə anlayışından geniş mənada işlənilir və milli iqtisadiyyatın idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment texnikasının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment ölkə iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- menecment komplekslərin iqtisadiyyatının idarə edilməsi prosesini əhatə edir
- √ menecment iqtisadiyyatın idarə edilməsinin bir hissəsi olmaqla, yalnız müəssisə miqyasındakı hadisə və prosesləri əhatə edir

266. Aşağıdakılardan hansı planlaşdırmanın metodlarına aiddir?

- iqtisadi təhlil metodu
- funksional metod
- inzibati metod
- sosial-psixoloji metod
- √ normativ metod

267. İstehsal proqramında:

- planda reallaşdırılan və əmtəəlik məhsulun maya dəyəri, ayrı-ayrı məhsul-ların maya dəyəri üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır

- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- √ ayrı-ayrı məhsul növlərinin istehsalı üzrə natURAL və dəyər ifadəsində tapşırıqlar nəzərdə tutulur
- işçilərin zəruri sayı, əmək haqqı fondunun həjmi müəyyən olunur, əmək məhsuldarlığının artırılması, kadrların hazırlanması və yenidən hazırlanması üzrə tapşırıqlar öz əksini tapır
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir

268. Ümumi məhsulun həcmi necə hesablanır?

- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin əvvəli üçün hazır məhsul qalığı
- reallaşdırılmış məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı
- √ əmtəəlik məhsulla ilin axırına və əvvəlinə olan bitməmiş istehsal qalığının fərqinin, yarımfabrikatların və öz istehsalı olan alətlərin cəmi kimi
- əmtəəlik məhsul üstə gəl ilinin axırı üçün bitməmiş istehsal qalığı kimi
- plan ilinin axırı üçün hazır məhsul qalığı kimi

269. İdarəetmə prosesi nədir?

- gələcəkdə həyata keçiriləcək fəaliyyətin parametrlərinin müəyyən edilməsi, qarşıya qoyulmuş məqsədlərə nail olmaq üçün layihələrin hazırlanması, müəssisələrin yaradılması proseslərinin məcmusu başa düşülür
- √ idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkil məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və maşın əməliyyatlarının kompleksi kimi başa düşülür
- rəhbər kadrların və mütəxəssislərin seçilməsi və yerləşdirilməsi, onların əməyinin təşkili, əməyin iyerarxiyası və funksional bölgüsünün formalaşması, idarəetmə orqanları aparatının quruluşunun müəyyənləşdirilməsi və işçilərin sayının müəyyən olunması, müəssisənin fəaliyyətini tənzimləyən qanunların qəbul edilməsi kimi əməliyyatlar kompleksi başa düşülür
- müəssisənin qarşısında qoyulmuş sosial-iqtisadi məqsədlərə nail olmanın yolları və metodlarını müəyyənləşdirilməsi, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi başa düşülür
- işçilərin peşə-ixtisas tərkibinin müəyyənləşdirilməsi, əmək məhsuldarlığına təsir edən amillərin araşdırılması, istehsalın avtomatlaşdırılması və mexanikləşdirilməsi kimi ardıcıl əməliyyatların məcmusu başa düşülür

270. İdarəetmə funksiyası dedikdə nə başa düşülür?

- idarəetmə vəzifələrinin və metodlarının məcmusu başa düşülür
- √ idarəetmə vəzifələrini yerinə yetirmək üsulları və vasitələrinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və metodlarının məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və istehsalın təşkili prinsiplərinin məcmusu başa düşülür
- idarəetmə məqsədlərinin və vəzifələrinin məcmusu başa düşülür

271. Nail olunmuş səviyyədən planlaşdırma:

- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- müəssisənin ayrı-ayrı bölmələri arasında ən səmərəli proporsiya və kəmiyyət əlaqələrini müəyyən
- müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdir
- planların tərtib olunmasının elmi bəzəsi olan norma və normativlərə əsaslanır
- √ istehsal-təsərrüfat tapşırıqlarının müəssisənin fəaliyyətini əks etdirən göstəricilərin faktiki formalaşmış dinamikası əsasında müəyyən olunmasına əsaslanır

272. Planlaşdırmanın kompleksliliyi:

- istehsal-texniki vəzifələrin həllinin alternativ variantlarının hazırlanması ilə əldə edilir
- müəssisənin pul mədaxili və məxaricini, büdcə, bank və digər subyektlərlə hesablaşmaları əks etdirir
- demək müəssisənin inkişaf planının məkan və zaman baxımından konkretləşdirilməsinə yönəldilmiş tədbirlər sistemini özündə əks etdirir
- √ məhsul istehsalı planı ilə digər bölmələrin fəaliyyət planları arasında qarşılıqlı əlaqə, planlaşdırılan obyektin və onunla əlaqədar olan bölmələrin fəaliyyətə bağlı olan bütün işlərin planda tam əks olunması
- uzunmüddətli və qısamüddətli planların qarşılıqlı əlaqələndirilməsi yolu ilə təmin edilir

273. Müəssisədə idarəetmə nədir?

- √ qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş idarəetmə subyekti ilə istehsal heyətinin birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət tənzimləmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir

- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş tədbirlərin qiymətləndirilməsi sistemi-dir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə yönəldilən lisenziyalaşdırma sistemidir
- qarşıya qoyulan məqsədlərə lazımi müddətdə, minimum maddi və əmək resurslarının sərfi ilə nail olmağa yönəldilmiş dövlət idarəetmə orqanlarının birgə həyata keçirdikləri tədbirlər sistemindən ibarətdir

274. Müəssisələrdə idarəetmə funksiyaları hansılardır?

- istehsal, mübadilə, istehlak
- idarəetmədə əmək bölgüsü, təkbaşmaçılıq, korporativ əhval-ruhiyyəsi
- inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji
- xətti, funksional, xətti-funksional
- ✓ planlaşdırma, təşkilətmə, koordinasiya

275. İdarəetmənin metodları hansılardır?

- iqtisadi, texnoloji, operativ
- inzibati, psixoloji, təşkilatı
- iqtisadi, təşkilatı, sosial-psixoloji
- maddi-texniki, təşkilatı, iqtisadi
- ✓ inzibati, iqtisadi, sosial-psixoloji

276. İdarəetmə prinsiplərinə aid deyil:

- İdarəetmədə əmək bölgüsü
- Ədalət prinsipi
- Təşəbbüskarlıq
- ✓ koordinasiya
- Təkbaşmaçılıq

277. Aşağıdakılardan hansı idarəetmənin prinsiplərinə aiddir?

- avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə prinsipi
- düzxətillik prinsipi
- ahəngdarlıq prinsipi
- paralellik prinsipi
- ✓ səlahiyyət və məsuliyyət prinsipi

278. Müəssisədə idarəetmə prosesinin mərhələləri hansıdır?

- proqnozlaşdırma, təşkil etmə, tənzimləmə
- təşkil, idarəetmə, tənzimləmə
- planlaşdırma, proqnozlaşdırma, tənzimləmə
- təşkil etmə, stimullaşdırma, nəzarət
- ✓ planlaşdırma, planların reallaşdırılması və nəzarət

279. İdarəetmə sistemi nədir?

- idarəetmə məqsədlərinin məcmusu, investisiya qoyuluşu prosesidir
- ✓ idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- müəssisədə idarəetmənin təşkilatı quruluşunu xarakterizə edir, kadrların tərkibini göstərir
- idarə aparatında çalışan işçilərin məcmusudur
- idarəetmə metodları və funksiyalarının məjmusu, istehsalın təşkili prinsipləridir

280. Aşağıdakılardan hansı müəssisədə planlaşdırmanın metodlarına aid deyil?

- "Nail olunmuş səviyyədə" planlaşdırma
- ✓ təcrübi-eksperimental metodu
- normativ metod
- balans merodu

- iqtisadi-statistik metodlar

281. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin inkişaf planının bölmələrinə aid deyil?

- investisiya və yeni texnikanın tətbiqi planı
- ✓ sığorta işinin planı
- məhsulun istehsalı və reallaşdırılması planı
- əmək kollektivinin sosial inkişaf planı
- əmək haqqı və kadrlar planı

282. Funksional əlamətə görə planlar hansı növlərə ayrılır?

- qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli planlar inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- ✓ satış, istehsal, maddi-texniki təminat planlar
- plan, proqram, proqnoz
- inzibati, iqtisadi, sosial-iqtisadi planlar
- strateji, taktiki, operativ planlar

283. İstehsal proqramının dəyər göstəricisi hansıdır?

- ✓ əmtəlik məhsul
- əsas istehsal fondlarının tərkibi
- dövriyyə vəsaitlərinin dəyəri
- məhsulun maya dəyəri
- 1 manatlıq əmtəlik məhsula çəkilən xərc

284. İstehsal proqramının natural göstəricisi hansıdır?

- əmtəlik məhsul
- reallaşdırılmış məhsul
- ✓ məhsulun nomenklaturası
- xalis məhsul
- ümumi məhsul

285. Plan nədir?

- ✓ məqsədi, məzmunu, həcmi, metodları, ardıcılığı, icra olunma vaxtı göstərilməklə müəyyən bir dövr üçün yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulan iş və tapşırıqların məcmusunu özündə əks etdirən sənəddir
- uzun müddət üçün müəyyən edilmiş, rəqabət üstünlüklərinin və səmərəliliyin artırılması əsasında stabil iqtisadi göstəricilərə və bu göstəricilərin artımına nail olmağa imkan verən istiqamətlərin, fəaliyyət qaydaları və normalarının, idarəetmə funksiyalarının məcmusudur
- dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin, icra sənədlərinin məcmusudur
- perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- müəssisənin inkişafı üçün zəruri olan sənədlərin məcmusudur

286. Proqnoz nədir?

- ✓ perspektiv dövr üçün iqtisadi inkişaf və sosial tərəqqinin əsas problemlərinin həlli yollarına, üstünlük veriləcək sahələrin inkişaf istiqamətlərinə, strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- yalnız sənaye müəssisələrinə aid olan idarəetmə funksiyası olmaqla, sexlərin istehsal etməli olduğu məhsulların adları və natural göstəricilərinin məcmusudur
- istehsal müəssisəsinin öz gücünü və bazarda baş verən tələb və təklifi tam şəkildə hesablayaraq, öz qarşısına elmi əsas olan məqsəd qoyub və buna məqsədə nail olma mərhələlərini müəyyənləşdirməklə onların nə vaxt və necə yerinə yetirilməsinin sənədləşdirilməsidir
- idarəetmə məqsədlərinin, idarəetmənin strukturu, forma və metodlarının məcmusudur
- idarə olunan obyektin qarşısında duran vəzifələrin müəyyən edilmiş müddətə və ehtiyatlardan səmərəli istifadə etməklə yerinə yetirilməsinə yönəldilmiş idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması, qəbul edilməsi və icrasının təşkili məqsədilə qarşılıqlı əlaqədə və müəyyən ardıcılıqla yerinə yetirilən müxtəlif xarakterli əmək və maşın əməliyyatlarının məcmusudur

287. Proqram nədir?

- proqramda öz əksini tapan tədbirlərin rəvan, bir qaydada realizə olunması məqsəddilə həyata keçirilməsi nəzərdə tutulan konkret və kompleks tədbirlər sistemidir
- elmi jəhətdən formalaşdırılan birliklər sistemi və habelə ictimai həyatın bütün sahələrinin şüurlu nizamlanmasına yönəldilmiş fəaliyyət növüdür
- strateji məqsədlərə nail olmaq üçün qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə dair elmi cəhətdən əsaslandırılmış təsəvvür, mülahizə və tövsiyələrin məcmusudur
- məqsədlərin müəyyən edilməsi, problemin təhlili, proqnozlaşdırma, alternativ variantların müəyyən olunması, qəbul edilmiş qərarların qiymətləndirilməsi, investisiya qoyuluşlarının həyata keçirilməsi mərhələlərini əhatə edən fəaliyyət növüdür
- ✓ dövlət və təsərrüfat subyektləri tərəfindən müəyyən dövr ərzində icrası nəzərdə tutulan təsərrüfat tədbirləri üzrə məqsəd və vəzifələrin məcmusudur

288. Müəssisələrdə hansı istiqamətə investisiya yönəldilmir?

- müəssisənin istehsal ehtiyatlarının bərpasına
- ✓ işçilərin əmək haqqının artırılmasına
- texnika və texnologiyanın modernləşdirilməsinə
- istehsal güclərinin genişləndirilməsinə
- yeni məhsul növlərinin işlənməsinə

289. Investisiya kimi sahibkarlıq obyektlərinə nə qoyula bilməz?

- pul, məqsədli bank əmanətləri, kreditlər, paylar, səhmlər və başqa qiymətli kağızlar
- ✓ işçi qüvvəsi, müavinətlər və bank lisenziyası
- bu və ya digər istehsal növünün təşkili üçün zəruri olan, ancaq patentləşdirilməmiş, texniki sənədləşdirilmə, vərdiş və istehsalat təjribəsi kimi tərtib edilmiş texniki, texnoloji, kommersiya və digər biliklərin məcmusu
- müvafiq qaydada rəsmiləşdirilmiş elmi-təcrübi və digər intellektual sərvətlər
- daşınan və daşınmaz əmlak

290. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür
- daxili rentabellik norması diskont dərəcəsinə bərabərdir
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir

291. Hansı halda investisiya layihəsinin qəbul edilməsi haqında qərar verilə bilər?

- əmək məhsuldarlığı sıfıra bərabərdir
- istehsal gücündən istifadə əmsalı 0,5-ə bərabərdir
- xalis cari dəyər dəyər 0-dan kiçikdir
- fondverimi sıfıra bərabərdir
- ✓ xalis cari dəyər sıfırdan böyükdür

292. Aşağıdakı alternativ investisiya layihələri variantlarından hansı seçilməlidir?

- xalis cari dəyər 100 manata bərabərdir
- ✓ xalis cari dəyər 350 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 300 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 200 manata bərabərdir
- xalis cari dəyər 150 manata bərabərdir

293. Investisiya qoyuluşlarının optimal variantının seçilməsində əsas göstərici hansıdır?

- ✓ xalis cari dəyər
- kapital qoyuluşunun qaytarılma müddəti
- məhsulun əmək tutumu
- məhsulun kapital tutumu
- maya dəyəri

- 294.** İnvestisiya layihəsinin texniki-iqtisadi əsaslandırılması nədir?
- müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin mənəvi aspektlərinin tədqiqidir
  - müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin fondveriminin yüksəldilməsinə təsirinin tədqiqidir
  - ✓ müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin texniki, iqtisadi, ekoloji və maliyyə imkanlarının tədqiqidir
  - müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin sosial-psixoloji, siyasi-iqtisadi və ekoloji imkanlarının tədqiqidir
  - müəyyən olunmuş rentabellik səviyyəsində investisiyanın həyata keçirilməsinin istehsal güclərinin artımına təsirinin tədqiqidir
- 295.** əsaslı vəsait qoyuluşunun texnoloji quruluşu nədir?
- iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı regionların xüsusi çəkiləridir
  - iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı sahə xərclərinin xüsusi çəkiləridir
  - yeni tikinti, mövjud güjlərin genişləndirilməsinə, müəssisənin rekonstruksiya edilməsinə, texniki jəhətdən silahlandırılmasına çəkilən xərjlərin əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi məbləğində xüsusi çəkiləridir
  - iqtisadiyyatda həyata keçirilən əsaslı vəsait qoyuluşunda ayrı-ayrı maliyyə mənbələrinin xüsusi çəkiləridir
  - ✓ layihələndirməyə, avadanlıqların alınmasına, tikinti quraşdırma işlərinə çəkilən hər bir xərcin ümumi əsaslı vəsait qoyuluşunda xüsusi çəkiləridir
- 296.** əsaslı vəsait qoyuluşunun tərkibi hansı xərclərdən ibarətdir?
- təkrar istehsal, texnoloji, cari və s. xərclər
  - sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, rabitə və ticarət xərcləri
  - müəssisələrin genişləndirilməsi, yenidənqurulması, texnika ilə silahlanması, təhcizat və satış xərcləri
  - ✓ tikinti-quraşdırma, avadanlıq, alət və inventarların alınması, geoloji kəşfiyyat, torpaq alma, kadr hazırlama, idarə heyətinin saxlanması xərcləri
  - texnoloji təkmilləşdirmələr və yeni məhsul istehsalı xərcləri, məhsul satışı xərcləri
- 297.** əsaslı vəsait qoyuluşunun səmərəlilik göstəriciləri hansılardır?
- ✓ investisiya qoyuluşunun geri qaytarılma müddəti, xalis cari dəyər
  - investisiya qoyuluşlarının həcmi, investisiya riski
  - bazarın real həcmi, daxili mənfəət norması
  - bazarın potensial həcmi, risklərin gözlənilən faizi
  - daxili rentabellik norması, risklərin gözlənilən səviyyəsi
- 298.** Birbaşa investisiya:
- veksellərin alınmasına yönəldilir
  - imtiyazlı səhmlərin alınmasına yönəldilir
  - ✓ müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı verir
  - müəssisənin fəaliyyətinə və idarə edilməsinə birbaşa təsir etmək imkanı vermir
  - istiqrazların alınmasına yönəldilir
- 299.** Aşağıdakılardan hansı investisiya fəaliyyətinin obyektinə ola bilər?
- ✓ yeni yaradılmış və ya modernləşdirilmiş əsas fondlar, qiymətli kağızlar, mülkiyyət hüququ və əqli mülkiyyət hüququ
  - işçilərin əmək haqqı, kadrların yenidən hazırlanması, əsas fondların təkrar istehsalı, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
  - yeni tikinti, istehsalın modernizasiyası, vergi xərcləri, müəssisənin quruluşunun dəyişdirilməsi
  - əsas fondlarının yeniləndirilməsi, dövrüyyə fondlarının alınması, istehsalın genişləndirilməsi, məhsul satışı
  - əsaslı təmir, cari təmir, avadanlıqların alınmasına çəkilən xərclər, binaların tikintisi
- 300.** İstehsal investisiyası (istehsal investisiya) nəzərdə tutur:
- məhsulun istehsalına və reallaşdırılmasına çəkilən cari xərclərini
  - əsas fondların cari təmiri xərclərini
  - ✓ avadanlıqların alınması və quraşdırılması xərclərini
  - işləyənlərin əmək haqqını
  - xammal və materialların alınması xərclərini

301. Verilənlərdən hansı investisiyanın subyektinə aid deyil?

- ✓ məqsədli pul yatırımları
- banklar, sığorta şirkətləri və vasitəçi təşkilatlardır
- işlərin icraçıları (podratçılar)
- investisiya fəaliyyətindən istifadə edənlər
- əmtəələr, avadanlıq və layihə məhsullarını təqdim edənlər

302. Real investisiya nədir?

- birbaşa və portfel investisiyaların cəminə bərabərdir
- ✓ əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınması ilə əlaqədar uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- qiymətli kağızların alınmasına və dövriyyə vəsaitlərinin formalaşdırılması ilə əlaqədar layihələrə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş uzunmüddətli investisiya qoyuluşudur

303. Maliyyə investisiyası nədir?

- əmək haqqının ödənilməsinə yönəldilmiş investisiya qoyuluşudur
- ✓ investisiya portfelinin formalaşdırılması üçün qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır
- əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- əsasən istehsal vasitələrinə, istehsal, sosial və infrastruktur obyektlərinə uzunmüddətli vəsait qoyuluşudur
- daşınmaz əmlakın alınmasına yönəldilən investisiyadır

304. Portfel investisiyası:

- müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı verir
- ancaq veksəl şəklində olur
- ancaq səhm şəklində olur
- ancaq kredit şəklində olur
- ✓ müəssisənin fəaliyyətinə nəzarət etmək imkanı vermir

305. İnvestisiyanın daxili rentabellik norması dedikdə:

- xalis cari dəyərin diskontlaşdırma əmsalına nisbəti başa düşülür
- diskontlaşdırma əmsalının xalis cari dəyərə nisbəti başa düşülür
- investisiyanın ödənmə müddətinin diskontlaşdırma dərəcəsinə nisbəti başa düşülür
- xalis cari dəyəri vahidə bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür
- ✓ inteqral səmərəni sifra bərabərləşdirən diskontlaşdırma dərəcəsinin qiyməti başa düşülür

306. Aşağıdakılardan hansı müəssisənin investisiya fəaliyyətinə aid deyil?

- investisiya strategiyasının müəyyən olunması
- strateji planlaşdırmanın həyata keçirilməsi
- layihənin və investisiyanın faktiki səmərəliliyinin təhlili
- investisiya layihələndirilməsi
- ✓ strateji idarəetmənin həyata keçirilməsi

307. Kapital qoyuluşu:

- istiqrazların buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- səhmlərin buraxılışına sərf edilən xərclərdir
- banka qoyulan depozitdir
- ✓ əsas fondların yaradılmasına yönəldilən investisiyadır
- qiymətli kağızların alınmasına yönəldilən investisiyadır

308. Texnoloji trayektoriya əyrisi nəyi göstərir:

- ✓ məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə bu məqsəd üçün sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni

- məhsulun potensial texniki səviyyəsi (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) ilə onun real məhsuldarlığı arasındakı əlaqəni
- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə onun qiyməti arasındakı əlaqəni
- məhsulun qiyməti ilə onun istehsalına sərf olunmuş resurslar arasındakı əlaqəni
- məhsulun texniki səviyyəsinin (texniki faydalılıq, güc, məhsuldarlıq və s.) artımı ilə məhsul satışından əldə olunan gəlirin artımı arasındakı əlaqəni

309. İstehsalın texniki hazırlığının düzgün ardıcılığını seçin

- texnoloji hazırlıq mərhələsi, elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi
- elmi-tədqiqat mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- ✓ elmi-tədqiqat mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, texnoloji hazırlıq mərhələsi
- texnoloji hazırlıq mərhələsi, konstruksiya mərhələsi, maddi və təşkilati hazırlıq mərhələsi

310. İstehsalın konstruktor hazırlığı mərhələsində:

- əməyin təkmilləşdirilməsi üzər təkliflər hazırlanır
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- ✓ yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir
- istehsalın təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlanır

311. İnnovasiya layihəsi nədir?

- yeiliyin, ixtiranın təsvirini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- qeyd olunan bütün variantları birləşdirən sənədlər toplusudur
- konkret məkan və zaman çərçivəsində yeni məhsulun satışı üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- ✓ konkret məkan və zaman çərçivəsində innovasiya prosesinin təşkili, problemin həlli üzrə elmi əsaslandırılmış məqsədlər və tədbirlər sistemini müəyyən edən sənədlər toplusudur
- ixtiranın tətbiqi çertyojudur

312. İnnovasiyanın əlaməti hansıdır?

- istehsal prosesində bir dəfə iştirak edir
- ✓ kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- əsas fondların dəyərini artırması imkanı
- yalnız yeni məhsul növləri formasında olması
- heç vaxt köhnəlməmə imkanı

313. İstehsalın maddi hazırlığı mərhələsində:

- ✓ yeni məhsulun istehsalının maddi-texniki resurslarla təmin olunmasını həyata keçirilir
- əmək, material, yanacaq və enerji məsrəflərinin normalaşdırılması həyata keçirilir
- yeni məhsulun layihələndirilməsi həyata keçirilir
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir
- yeni texnoloji prosesin layihələndirilməsi həyata keçirilir

314. İnnovasiya fəaliyyəti:

- müəssisədə əsas və köməkçi sexlərin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- kadrların ixtisaslarının artırılması üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir
- yeni əsas fondlarının yaradılması ilə əlaqədar təşkilati və maliyyə fəaliyyətini özündə birləşdirir
- ✓ yeniliyin yaradılması və istehlakçıya çatdırılması və ya tətbiqi ilə əlaqədar elmi-texniki, təşkilati, maliyyə və kommersiya fəaliyyətini özündə birləşdirir
- yeni tikintinin layihələndirilməsi üzrə fəaliyyəti özündə birləşdirir

315. Məmulatın etibarlılığı:

- məmulatın xidmət müddəti ərzində aşınma sürətini ifadə edən xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində ətraf mühitə təsiri ifadə edən xassəsidir

- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- ✓ məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar qabiliyyətini saxlamaq şərtilə onun üçün müəyyən edilmiş funksiyaları icra edə bilmək xassəsidir
- məmulatın xidmət müddəti ərzində istismar xərjlərinin aşağı olmasını şərtləndirən xassəsidir

316. Texnologiyaların göstəricilərinə nələr aiddir?

- ✓ maşının yığılmasının mürəkkəbliyi, material-əmək, fondutumluğu göstəriciləri aid edilir
- maşının yığılmasının maya dəyəri, ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir
- maşının qabariti, işləmə prinsipləri, qiyməti əməkutumluğu göstəriciləri aid edilir
- maşının istismarının mürəkkəbliyi, sürəti və məhsuldarlığı göstəriciləri aid edilir
- maşının ergonomik və estetik göstəriciləri aid edilir

317. Aşağıdakılardan hansı innovasiyanın əlamətləridir?

- texnoloji səmərəlilik, istehsal tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- iqtisadi səmərəlilik, istehsal tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- ✓ elmi-texniki yenilik, istehsal tətbiqiliyi, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı
- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, texnoloji səmərəlilik
- elmi-texniki yenilik, sosial səmərəlilik, kommersiya baxımından reallaşdırılması imkanı

318. Məhsul innovasiyası nədir?

- ✓ yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsinə nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmində artırılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

319. Proses innovasiyası nədir?

- yeni məhsul növlərinin yaradılması və mənimsənilməsinə nəzərdə tutur
- məhsul istehsalının həcmində artırılmasını nəzərdə tutur
- məhsulların satış bazarının genişlənməsini nəzərdə tutur
- idarəetmənin təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur
- ✓ istehsalın təşkilinin yeni metodlarının yaradılmasını nəzərdə tutur

320. Yenilik dərəcəsinə görə innovasiyaların növləri hansılardır?

- sosial, məhsul və proses innovasiyalara
- məhsul, proses, yeni və nisbətən yeni innovasiyalara
- məhsul, proses və nisbətən yeni innovasiyalara
- ✓ yeni və nisbətən yeni innovasiyalara
- məhsul və proses innovasiyalara

321. İntelektual mülkiyyətə nə daxildir?

- kəşflər, ixtiralar, mal və xidmətlər, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, inventarlar
- ✓ kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), incəsənət əsərləri
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, sənaye məhsulları, xidmətlər, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), texnika
- kəşflər, ixtiralar, lisenziyalar, mülkiyyət hüquqları, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları, avadanlıqlar
- kəşflər, ixtiralar, konsepsiyalar, modellər, nəzəriyyələr, informasiya məhsulları (proqram məhsulları, radio və teleproqramlar), məişət xidməti, lisenziyalar

322. Yeniliklərin tətbiqində özəl şirkətlərin son məqsədi:

- satış bazarlarını genişləndirməkdir
- məhsulun keyfiyyətini yüksəltməkdir

- rəqabət qabiliyyətini artırmaqdır
- istehlakçıların tələbatını daha dolğun ödəməkdir
- ✓ öz mənfəətini artırmaqdır

323. Patent nədir?

- müəssisənin sahibkarlıq fəaliyyətlə məşğul olmasına isazə verildiyini təsdiq edən sənəddir
- müəssisənin dövlət qeydiyyatına alındığını təsdiq edən qeydiyyat şəhadətnaməsidir
- ✓ ixtiraya müəllifliyi təsdiq edən və sahibinə bu ixtira ilə bağlı müstəsna hüquqlar verən sənəddir
- məhsulun keyfiyyətini təsdiq edən sənəddir
- məhsulun qiyyəni və ya təhlükəsizlik tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən sənəddir

324. İstehsalın texniki hazırlığına aiddir:

- yalnız konstruktör hazırlığı
- təşkilati və maddi-texniki hazırlıq
- ✓ konstruktör və texnoloji hazırlıq
- maddi-texniki və texnoloji hazırlıq
- xammalın istehsala verilməsinin hazırlığı və texnoloji hazırlıq

325. İnnovasiya layihəsinin bölmələri arasında yoxdur:

- layihənin məqsədlər ağacı və onun reallaşdırılması üçün tədbirlər sistemi
- ✓ məhsulun satış planı
- layihənin reallaşdırılması mexanizmi və motivasiya sistemi
- layihənin həyata keçirilməsinin resurs (kompleks) təminatı
- layihənin kompleks əsaslandırılması

326. Sertifikasiya:

- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsullar üçün norma, qayda və xarakteristikaları müəyyənləşdirən fəaliyyətdir
- ✓ məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsinə sınaqdan keçirilməsidir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir

327. Aşağıdakılardan hansı məhsulun keyfiyyəti göstəricilərinə aid deyil?

- məhsulun estetik göstəriciləri
- standartlaşdırma və eyniləşdirmə (unifikasiya) göstəriciləri
- texnolojilik göstəriciləri
- məhsulun nəql olunma qabiliyyəti
- ✓ məhsulun maya dəyəri

328. Məhsulun keyfiyyəti:

- ✓ istehsal prosesində formalaşır
- məhsula servis prosesində formalaşır
- satış zamanı formalaşır
- tədavül prosesində formalaşır
- bazarda formalaşır

329. Məhsulun keyfiyyəti:

- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və istifadə səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən və yalnız istesalçı üçün əhəmiyyətli olan xassələrin məcmusudur
- məhsulun qiymətini müəyyən etməklə onun istehsalının rentabelliğini qiymətləndirməyə imkan verən göstəricilərin məcmusudur

- məhsulun təyinatına müvafiq istifadə edildiyini göstərən və materialtutumunun aşağı salınması imkanlarını müəyyən edən xassələrin məcmusudur
- ✓ məhsulun təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən özünəməxsus xassələrin məcmusudur

330. Məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsi:

- təklifin azılması deməkdir
- məhsulların istehsalının faktiki həcmnin artması deməkdir
- ✓ məhsulların sayının kəmiyyətə nisbi mənada artırılması deməkdir
- məhsulların sayının kəmiyyətə nisbi mənada azalması deməkdir
- işçilərin sayının ixtisar edilməsi deməkdir

331. Məhsulun rəqabətqabiliyyəti:

- yalnız onun qiyməti ilə müəyyən olunur
- onun öz təyinatına müvafiq müəyyən tələbatı ödəməyə yararlı olmasını şərtləndirən, özünəməxsus xassələrin məjmusu ilə müəyyən olunur
- reallaşdırılmaya çəkilən xərjlərin həmi ilə müəyyən olunur
- dövrüyyə və tədavül fondları istifadə göstərijiləri ilə müəyyən olunur
- ✓ alıcıların müəyyən qrupu üçün məntəqə kəsb edən və onların müəyyən tələbatlarının ödənilməsini təmin edən xassələrin məcmusu ilə müəyyən olunur

332. Standartlaşdırma:

- məhsulların istehsalı üçün müəyyən edilmiş normalar əsasında kadrlara tələbatın hesablanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məmulatların konstruksiyasına daxil olan müvafiq hissələrin eyniləşdirilməsinə yönəldilmiş fəaliyyətdir
- ✓ normaların işlənilib hazırlanması (yaradılması) üzrə fəaliyyətdir
- məhsulların istehsalı üçün məsrəf normalarının işlənilib hazırlanmasına yönəldilmiş fəaliyyətdir
- məhsul keyfiyyətinin standartlarda öz əksini tapmış tələblərə cavab verməsini sınaqdan keçirilməsidir

333. Müəssisənin maliyyə xidmətinin başlıca vəzifələrinə aiddir:

- ✓ ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi; müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; maliyyə resurslarının bölgüsü
- ümumi maliyyə təhlili və qiymətləndirilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü; dövrüyyə vəsaitlərinin idarə olunması
- uçot və vergi siyasətinin müəyyən edilməsi; istehsal xərclərinin idarə edilməsi
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, müəssisənin maliyyə-iqtisadi vəziyyətinin təhlili, müəssisənin kredit siyasətinin işlənilib hazırlanması
- müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin; mənfəətin bölgüsü və istifadəsi siyasətinin seçilməsi

334. Müəssisənin təcili likvidliyi necə hesablanır?

- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyətinə nisbəti kimi müəyyən edilir
- ✓ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların (qısamüddətli maliyyə qoyuluşlarının) və debitor öhdəliklərinin cəmiyyətinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qısamüddətli öhdəliklərinin pul vəsaitlərinə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin qiymətli kağızların qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir
- müəssisənin pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi müəyyən edilir

335. Məhsuluna qiymətinə hansı amil təsir etmir?

- analoji məhsul istehsal edən rəqib müəssisələrin bazardakı davranışları
- ✓ hazır məsul anbarının həcmi
- məhsulun maya dəyəri
- məhsulun əvəzedicilərinin qiyməti
- inflyasiyanın səviyyəsi

336. Qiymətlərin növlərinə aid deyil?

- topdansaş qiyməti
- pərakəndəsaş qiymətləri

- √ qarışıq qiymətlər
- nəqliyyat tarifləri
- tikinti məhsuluna qiymət

337. Oliqopolik sahə:

- təbii inhisarın mövcud olduğu sahədir
- müəyyən məhsul istehsal edən və xidmət göstərən bir müəssisənin mövcud olduğu sahədir
- standart və ya eynicinsli məhsullar istehsal edən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir
- eyni olmayan, lakin oxşar məhsullar istehsal edən nisbətən çoxlu sayda müəssisələrin mövcud olduğu sahədir
- √ nisbətən az sayda müəssisənin əmtəə və xidmətlər bazarında hakimlik etdiyi sahədir

338. Müəssisənin balansının aktiv hissəsi nəyi göstərir?

- müəssisənin işçilərinin sayını
- müəssisənin öhdəliklərini
- √ müəssisənin əmlakının tərkibini
- müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını

339. Maliyyələşmə əmsalı necə hesablanır?

- √ müəssisənin xüsusi vəsaitlərinin borc vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin uzunmüddətli borc vəsaitlərinin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin borc vəsaitlərinin xüsusi vəsaitlərinə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə uzunmüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi
- müəssisənin xüsusi vəsaitləri ilə qısamüddətli borc vəsaitlərinin cəminin aktivlərin (və ya passivlərin) cəminə nisbətinin faizlə ifadəsi kimi

340. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- müəssisə fəaliyyət göstərəkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- √ dövlət qeydiyyatına alınarkən müəyyən edilir

341. Müəssisənin təcili likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitlərinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə kreditor borcların fərqi qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- √ pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

342. Müəssisənin mütləq likvidliyi əmsalı necə hesablanır?

- pul vəsaitlərinin, qiymətli kağızların və debitor öhdəliklərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri, qiymətli kağızlar və debitor öhdəliklərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- √ pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin cəminin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri və tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin fərqi qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi
- pul vəsaitləri ilə tez reallaşdırıla bilən qiymətli kağızların dəyərinin hasilinin qısamüddətli öhdəliklərə nisbəti kimi

343. Müəssisənin maliyyəsinin funksiyaları hansıdır?

- vergidəmə, əlavə maliyyələşdirmə mənbələrinin ümumi şəkildə qiymətləndirilməsi, tələb olunan maliyyə resurslarının həjmi, kredit alma imkanlarının təhlili
- ümumi maliyyə təhlili, tələbolunan maliyyə resurslarının təhlili və planlaşdırılması
- √ müəssisənin istehsal potensialının formalaşdırılması və artırılması, onun optimal strukturunun təmin edilməsi, cari maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin əmin edilməsi

- dövrüyyə vəsaitlərinin optimallığı, ümumi maliyyə təhlili
- ümumi maliyyə təhlili və planlaşdırılması, müəssisənin maliyyə resursları ilə təmin edilməsi, maliyyə resurslarının bölgüsü

344. Müəssisənin balansının passiv hissəsi nəyi göstərir?

- müəssisənin əmlakının tərkibini
- müəssisənin pul vəsaitlərini
- müəssisənin işçilərinin və avadanlıqlarının sayını
- müəssisənin mənfəətinin bölgüsü qaydalarını
- ✓ müəssisənin əmlakının yaranma mənbəyini

345. Aşağıdakılardan hansı gömrük rejiminə daxil deyildir?

- ✓ konsiqnasiya
- təkrar idxal
- tranzit
- gömrük anbarı
- gömrük ərazisində emal

346. Aşağıdakılardan hansı gömrük rejiminə daxil deyildir?

- rüsumsuz ticarət mağazası
- sərbəst anbar
- ✓ lisenziyalaşdırma
- əmtələri məhv etmə
- təkrar ixrac

347. Konsiqnasiya yolu ilə ixrac əməliyyatları nədir?

- əməliyyatları ölkənin gömrük ərazisinə daxil olan xarici mənşəli malları yenidən emal etmədən digər xarici ölkələrə ixracını nəzərdə tutur
- gömrük rejimi ölkə ərazi-sindən aparılmış əmtəələrin müəyyən müddətdə gömrük rüsumları və vergilər alınmadan geri götürülməsinə əsaslanan rejimdir
- ✓ xarici subyektlərlə bağlanmış müqavilələrə əsasən respublika hüdudlarından kənar müəyyən müddət ərzində satmaq məqsədilə məhsulların ixrac edilməsidir
- idxal olunan əmtəələr gömrük rüsumları və vergilər alınmadan, həmçinin iqtisadi siyasət tədbirləri tətbiq edilmədən, yerli məhsullara isə
- ixrac göm-rük rejimi tətbiq etməklə, onların müvafiq ərazi sərhədlərində və ya binalarda (yerlərdə) yerləşdirilməsi və istifadəsinə əsaslanır
- xarici ölkələrdə xidmət göstərilməsi, lizinq əməliyyatlarının aparılması, sərgilərdə, yarmarkalarda iştirakı və s. üçün məhsulların – yenidən işlənmədən – ölkəyə qaytarılması şərti ilə ixracıdır

348. Müəssisənin xarici iqtisadi fəaliyyətinin əsas motivi nədir?

- müəssisədə fondviminin artırılması
- idarəetmənin təşkilinin təkmilləşdirilməsi
- ✓ məhsul satışının miqyasının genişləndirilməsi
- müəssisədə əmək məhsuldarlığının artırılması
- müəssisədə əmək tutumunun azaldılması

349. Hansı variant gömrük rüsumu növünə aid deyil?

- advalor rüsum
- spesifik rüsum
- kompensasiya rüsumu
- xüsusi rüsum
- ✓ strateji rüsum

350. Müəssisənin ixrac əməliyyatlarına nələr daxil deyil?

- müvəqqəti ixrac
- konsiqnasiya

- kreditə ixrac
- təkrar ixrac
- √ franqayziq